

Historische Kring Diemen

Mede mogelijk gemaakt door:

Café Restaurant
HET WAPEN VAN DIEMEN

Grand Café - Restaurant

Iemand nam de moeite om de biljarters in het "Café Aan de Stegge" op de hoek van de Hartveldseweg en de Jan Bertsstraat op de foto te zetten. Het moet in de jaren kort na de Tweede Wereldoorlog geweest zijn. Geheel links zit de eigenaar, Gerrit Aan de Stegge die het café in 1942 overnam van F.J. Flinkvleugel. Naast hem zit Nol Rustenburg. De man met de sigaret is groenteboer Chris Vijn. Naast hem zit Dirk van der Meer, die in 1948 het café op de hoek van de Schoolstraat en de Hartveldseweg overnam. Het was niet ongebruikelijk dat de horecabazen van Diemerbrug regelmatig gezamenlijk een avondje gingen stappen. "Café Aan de Stegge" is nu "Café-Ristorante Ciao" en in het café van Van der Meer zit sinds 1965 de familie Mell (coll. fam. Van der Meer).

INHOUD

o Voorwoord		
<i>John Cuijpers</i>		1
o "De Reiger verjaagd"; een eeuwenoude herberg aan het water		
<i>Ellen van Meurs</i>		2
o De bizarre ontstaansgeschiedenis van Café De Herberg aan de Muiderstraatweg		
<i>Taco ten Dam</i>		11
o Van Coffeeshop tot Délifrance		
<i>Will Bulterman</i>		17
o Herinneringen Theo van der Meer aan voorganger Café Mell		
<i>Taco ten Dam</i>		22
o Van Eetcafé De Eendenkorf tot Het Wapen van Diemen		
<i>Taco ten Dam & Wiard Krook</i>		26
o Vergunningen voor de horeca		
<i>Dorien Bult</i>		30
o Langs historische routes; op zoek naar nieuwe pleisterplaatsen		
<i>Alfons Ruitenbeek</i>		32
o Boekbespreking		
<i>Taco ten Dam</i>		36
o Prikbord		
<i>Redactie</i>		37

www.historischediemen.nl

opgericht 16 maart 1991

jaargang 18, nummer 2-2008

gratis voor leden

bestuur:

voorzitter: John Cuijpers
secretaris: Henk Teiwes
penningmeester: Gerard Baars
bestuursleden: Frans Deckers
Dineke Groen
Jaap Haag
Noor van Mens
Cora Rijfkgel

secretariaat:

Rode Kruislaan 145
1111 NH Diemen
tel. 699.20.93
henkteiwes@scarlet.nl

gironummer:

152.58.66
Penningmeester HKD
Tureluurweg 32
1113 HA Diemen
gerardbaars@freeler.nl

redactieadres:

Rode Kruislaan 145
1111 NH Diemen
tel. 699.20.93
henkteiwes@scarlet.nl

redactieteam:

Dorien Bult
Will Bulterman
Taco ten Dam
Jaap Haag
Wiard Krook
Ellen van Meurs
Alfons Ruitenbeek
Henk Teiwes

correcties:

Henk Teiwes
Wiard Krook
Martijn van der Riet

lay-out:

opmaak:

eindredactie:

Taco ten Dam
t.ten.dam@planet.nl

druk:

MultiCopy Diemen
Sniep 77, 1112 AJ Diemen
tel. 698.16.00
fax. 690.56.09
diemen@multicopy.nl
multicopy.nl/diemen

ISSN 0929-9068

© 2008 Artikelen of delen daaruit mogen niet worden overgenomen zonder toestemming van de auteur(s). Het lidmaatschap van de Historische Kring Diemen bedraagt € 15,- per jaar. Leden ontvangen de HKD-Nieuwsbrief en minimaal tweemaal per jaar het verenigingsblad Historische Kring Diemen. Men kan lid worden door zich aan te melden bij het secretariaat.

Het gebeurt niet vaak dat leden van een historische vereniging een prijs winnen voor een door hen geschreven artikel. Ook is het geen alledaagse gebeurtenis als een werkgroep van diezelfde vereniging een boekwerk van maar liefst 344 pagina's publiceert. Als dan tenslotte in dezelfde maand ook nog een bestuurslid, wederom van dezelfde vereniging, door de gemeente Diemen wordt verkozen als vrijwilligster van het jaar, dan mogen dat wel bijzondere feiten worden genoemd. Dit overkwam de *Historische Kring Diemen* in de maand november met de winnaars van de *Hollandprijs 2008*: Jaap Haag en Wiard Krook, de *Werkgroep Overdiemen*, met de auteurs José Deckers, Wim 't Hart, Noor van Mens en Peter Texier, en tenslotte Noor van Mens met de *Vrijwilligersonderscheiding 2008*. Een ieder begrijpt dat hier een supertrotsse en dankbare voorzitter van de *Historische Kring Diemen* aan het woord is. Naast mijn hartelijke felicitaties aan de betrokkenen gaat ook mijn grote dank uit naar de instellingen die dit alles hebben georganiseerd en/of mede hebben mogelijk gemaakt. Ik noem hierbij in het bijzonder de *Historische Vereniging Holland* en de *Gemeente Diemen*. Ook was de belangstelling en aanwezigheid van vertegenwoordigers uit het college van B&W en de Diemense gemeenteraad bij de diverse gebeurtenissen hartverwarmend.

Dat Diemen leeft en helemaal niet saai is bewijst ook de enorme opkomst tijdens de reünie van de oud-bewoners van Diemen-Zuid. Deze reünie werd mede georganiseerd door Dineke en Jan Groen, Henny ten Cate-van der Horst, Han Saan en Ab Vreeken. Ook de eerder georganiseerde Diemense straatfeesten (met name die van de Anne Frankwijk, de Schoolstraat en de Ouddiemerlaan) liggen nog vers in het geheugen.

De recente publicatie van het fantastische boek van de (oud-)medewerkers van de *Koninklijke Saan B.V.* hoort natuurlijk ook thuis in het rijtje van memorabele Diemense historische activiteiten van 2008.

In dit nummer van de *HKD* wordt voor de tweede keer aandacht besteed aan de horeca in Diemen. De diverse interessante artikelen geven wederom een goed beeld van het rijke Diemense horecaverleden. Het materiaal werd door Ellen van Meurs, Taco ten Dam, Will Bulterman, Wiard Krook, Dorien Bult en Alfons Ruitenbeek bijeengesprokkeld uit archieven, fotoalbums, eigen herinnering en opgetekend uit de monden van diegenen die het indertijd zelf hebben meegemaakt.

Veel leesplezier,

John Cuijpers

“DE REIGER VERJAAGD”

Ellen van Meurs

Pal aan het water, tegenover de hoek Ouddiemerlaan/Muidersstraatweg stond hoogstwaarschijnlijk al vanaf 1609 herberg *De Reiger*.¹ De naam leeft nog voort in het huidige verderop aan de Muidersstraatweg gelegen café-restaurant *De Herberg*, dat ook een periode *De Reiger* werd genoemd.

Het begin van Diemerbrug

Vermoedelijk in de tweede helft van de 15de eeuw werd de Rijkersloot (later vergroot tot Muidertrekvaart) gegraven, een kanaal dat het Diemer- of Watergraafsmeer met de Diem verbond.² Op die manier kon via de Gaasp verder naar het oosten gevaren worden. De weg van Diemen naar Ouderkerk kon nu alleen nog worden vervolgd door een brug over de Rijkersloot te leggen.

In de 16de eeuw werd er al tol geheven om met vee over de brug te gaan of de brug op te halen om naar Weesp te varen dus blijkbaar kwamen er toen al genoeg mensen voorbij om op dit kruispunt een herberg te beginnen.³ Ook zal de herberg wel bezocht zijn door jagers en vissers.⁴

De gestegen welvaart in Amsterdam in de 17de eeuw bracht een toegenomen vervoer van personen en goederen met zich mee en

maakte een verbetering van de infrastructuur rondom de stad noodzakelijk. Zo werd in 1629 de Diemer- of Watergraafsmeer drooggemalen en daarna de Middenweg aangelegd.⁵ In respectievelijk 1638 en 1642 werden de trekvaarten naar Weesp en Muiden gegraven met bijbehorende jaag- en voetpaden, “omme de passagie tuschen de respectieve steden te verkorten en bequamen te maken, ten einde de reijssende Luyden spoedigher over wegh souden kunnen komen.”⁶ De trekschuit had als tegenhanger de postwagen die vanaf 1687 twee keer per dag op vaste tijden langs Diemerbrug tussen Amsterdam en Arnhem reed.⁷ Herberg *De Reiger* was voor zowel de postwagen (later diligence geheten) en de trekschuit de eerste aanlegplaats na vertrek vanuit Amsterdam.⁸

Zo ontstond er een route oostwaarts die in de 20e eeuw nog voor flinke verkeersopstoppingen zou zorgen.

Tekening van Diemerbrug van Jan Schouten van circa 1750. Achter de lange muur ten oosten van de herberg was de bierstekerij en is tussen 1551 en 1555 een kolfbaan aangelegd (coll. Stadsarchief Amsterdam).

Tekening "de Diemerbrug" van na 1750 met rechts "Herberg De Reiger". De smalle, hoge deur gaf toegang tot de keuken. De huisjes bij de brug waren voor de brugwachter, die geld beurde voor het laten passeren van vee en het ophalen van de brug (coll. Stadsarchief Amsterdam).

Archieven

Over de vroegste periode van *De Reiger* is niet alles te achterhalen. Omstreeks 1586 is in Diemen begonnen met het verzamelen en aanleggen van protocollen. In 1652 woedde er echter een brand in wat nu Oud-Diemen heet, waarbij veel van het verzamelde materiaal in vlammen is opgegaan. Waarschijnlijk werden de archiefstukken toentertijd bewaard in de kerkekamer van de voormalige Mariakerk in Oud-Diemen. In het begin van de 18de eeuw zijn ze overgebracht naar *Het Regthuys*, vlakbij de kerk. Tijdens de Franse tijd (1795-1813) werden ze daar opgeborgen in een afgesloten kist en kast waarna ze, vergeten als het ware, later werden teruggevonden, zeer geschonden door vocht en mot.⁹ Wat betreft de 17de eeuw is dus alleen bekend dat er in 1644 een 'waerd' aan de Diemerbrug was, die Cornelis Freecks heette, en dat de herberg in 1668 werd verkocht voor 3202 Carolus gulden.¹⁰ Een flink bedrag voor die tijd.

De Reiger in de 18de eeuw

Op 6 juni 1710 verschenen bij notaris Gerard Burghout: Neeltje Jans en Anthony Buijs, "wonagtig aan de Diemerbrugh in de herberg het Reijgertjen".¹¹ Neeltje is gezond en Anthony is "ziekelijk van lichaam". Zij willen een testament op de langstlevende, waarschijnlijk zal Neeltje dat zijn in dit geval. Anthony heeft namelijk een zogenaamde voorzoon: Willem Buijs, die zodoende geen aanspraken op *De Reiger* kan maken. Beide echtelieden worden voogd en administrateur/administratrice, ingeval van overlijden van de wederhelft. Medevoogd worden onder andere Lambert Buijs (broer) en Jan Janse Klijn, "kuiper" bijgenaamd en een goede bekende van het echtpaar. Hij zou in 1728 door Jacob

Gerritz op gruwelijke wijze aan zijn einde komen.¹² Hoe het verder met de anderen is afgelopen, is niet bekend.

Rond 1750 wordt duidelijk hoe *De Reiger* eruit zag. Op een tekening uit circa 1750 staat rechts bij de opgehaalde brug een groot, hoog gebouw. De ramen met bovenlichten zijn op regelmatige afstand hoog in de gevel geplaatst. Op een iets later gedateerde tekening is dit wat meer uitgewerkt. De ramen hebben luiken, sommige staan open, sommige zijn dicht. Achter de mannen is, tussen drie ramen, een hoge, smalle deur te zien.

In die tijd wemelde het in Diemen van de gelegenheden waar men alcoholische dranken kon bestellen. Je zou haast denken dat de Diemenaren toen regelmatig beneveld door het dorp liepen. Schout en schepenen moesten hier paal en perk aan stellen. Omstreeks 1756 werd bepaald dat dit alleen nog mocht gebeuren in gelegenheden die in 1748, dus voor het afschaffen van de pachtordonnantie, al toestemming hadden tot het houden van herberg, "het tappen van wijn, bier en brandewijn en het zetten van gelagen".¹³ *De Reiger* hoorde hierbij.

De zogenaamde 'kleine tappers' mochten alleen nog bier en brandewijn verkopen, geen wijn. Ook verkochten zij wel 'gedistilleerde wateren'.¹⁴

Twee boedelinventarissen

In 1750 krijgt een zekere Leijsje Janse Cres, weduwe van Jan Graskaas, een vergunning voor het tappen van wijn en brandewijn en het zetten van gelagen.¹⁵ Alle vergunningen moesten apart aangevraagd en betaald worden (meestal zes stuivers). Het was niet voor lange duur want zij stierf al op 13 maart 1751. Op die dag werd er ten behoeve van haar kinderen een inventaris van

de inboedel van *De Reiger* opgesteld.¹⁶ Zodoende is ook enigszins bekend hoe *De Reiger* er van binnen uitzag en wat er in stond. Een 'porseleinen en tinnen kast' werden gedeeltelijk verzegeld en pas later, op 7 april, geïnventariseerd.

Eerst wordt het voorhuis genoemd. Hierin bevond zich veel drinkgerei: tinnen kannen hangend aan twee kannenborden, roemers, bierglazen, bokaaltjes met jenever en brandewijn, twee trechters en kannen van aardewerk. Verder een lange zitbank, een koperen kaarsenkroon, twee dito tabakskomforen, een schenktafeltje met twee naaidoosjes, een vink en een kauw. Dit was het herberggedeelte.

In vrijwel elk vertrek hing overigens een spiegel, hingen er schilderijtjes aan de muur en waren Delftse schotels boven de schoorsteen geplaatst.

Op de begane grond was nog een voorkamer waarin een bedstede stond en een 'porseleinen kastje' met daarin onder andere porseleinen servies, Japans theegoed, zijden en fluwelen kledingstukken, kinderkleding, mullen, schoenen en een 'strooije hoed'. Verder een kleine kamer, een grote keuken en een achterkeuken. In de keuken stond een 'tinnen kast' met daarin schotels, bestek, een peperbus, een olie- en azijnstelletje, een mosterdpot, een inktkoker, alles van tin. Verder waren daarin opgeborgen tafellakens en servetten, maar ook 67 stuks baby- en kinderkleding, 26 kinderbovenmutsjes, een 'mans onderbroek', 'mans bovenmouwen' en een strop. Er werden 4 stukken spek, 6 stukken gerookt vlees en een tong bewaard en er stonden 16 stoelen, een 'regt-bank' (aanrecht), twee tafeltjes, een schrijfbord en een 'haardschutje'. Ook waren er houten bakken, een Delfts scheerbekken, twee kaaszeven, servies, blikken trommels en theebussen. In de achterkeuken stonden onder andere koperen ketels, een koek- en een pofferpan, een koffiekkan, een theeketel, waterremmers, was-tobbes en een haverkist. Ook stond er een bed.

In de kelder lagen 48 flessen witte en 21 flessen rode wijn. Verder werden daar onder meer bewaard: twee koperen strijkijzers en roosters, een koffiemolen, een koffiepot, een wafel- en oblie-ijzer en een vleeskuip.

Boven waren drie of vier ruimtes. In de grote kamer stond een

kast waarin onder andere sieraden en geld (40 guldens en 18 stuivers) bewaard werd en een kerkboekje en beugeltas met zil-ver. Ook stonden daar twee 'uithaaltafels' en twee banken.

Op de zolder stonden een wieg, een kinderstoel en een loop-wagen.

Tot slot was er nog een paardenstal waarin een paard stond en een kar met beslagen wielen. Verder lag er gereedschap, brand-hout en turf.

Waarschijnlijk hebben Leijsjes kinderen *De Reiger* verkocht want op 17 april 1751 krijgt Jan van der Sluijs al zijn eerste vergun-ning.¹⁷ Op 6 juli 1754 krijgt hij de laatste. Daarna krijgt de her-berg een andere eigenaar want in november 1755 wordt er weer in boedelinventaris van de herberg opgemaakt.¹⁸ Ditmaal van Jan Voordewind "aan de Diemerbrug", overleden op 27 juli 1755. Vermoedelijk wilde zijn weduwe, Marretje Pieters, de herberg van de hand doen.

Zonder opnieuw alle vertrekken door te lopen noem ik alleen opvallende verschillen met de inventaris van vier jaar terug.

In het voorhuis is de hoeveelheid drinkgerei uitgebreid en er is een toonbank geplaatst. De vogeltjes zijn verdwenen, wel loopt er nu een varken rond.

Uit deze inventaris blijkt dat er boven vier vertrekken waren en dat er ook een binnenplaatsje was. Op de zolder stonden nu 60 à 70 tonnen turf. Jan Voordewind had ook een weiland waarin twee koeien en een paard liepen.

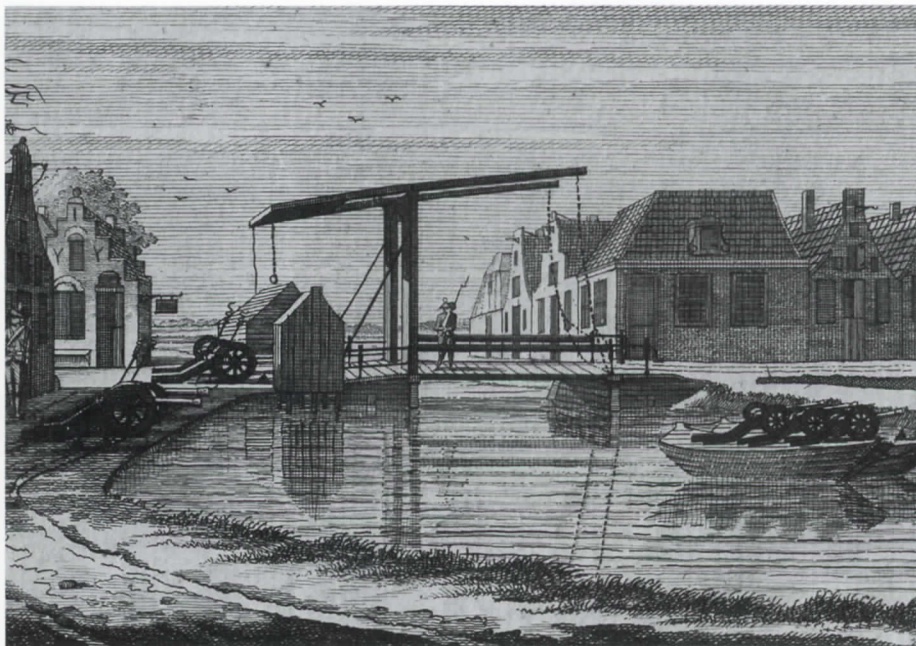
In de herberg gingen de zaken blijkbaar goed want de inventaris-lijst is langer en bevat veelal voorwerpen van kostbare materia-len, zoals porselein, koper, tin en glas, een enkele keer van blik of aardewerk. De waarde van de boedel kwam uit op f 2308,05.

De kolfbaan

Inmiddels is er ook een kolfbaan aangelegd. In de keuken worden 20 kolven en twee 'stukken' bewaard. Het kolfspel wordt gespeeld tussen twee palen die geraakt moeten worden door middel van een slaghout en een bal. De kolfbaan van *De Reiger* lag aan de oostkant van de herberg want rond 1770 dient een zekere Grietje Voordewind (familie van Jan Voordewind?) een verzoek in tot verlenging van kolfbaan en schutting in oostelijke richting. Een oud huisje zou daarvoor moeten wijken.¹⁹ Op de tekening van Jan Schouten uit circa 1750 is een lange schutting naast *De Reiger* te zien. In ieder geval werd daarachter tussen 1751 en 1755 de kolfbaan aangelegd. Uit de boedellijst zou afgeleid kunnen worden dat mogelijk een deel van de kolfbaan overdekt was. Genoemd worden namelijk een haardschutje, twee tafels, acht stoelen en vier stoven. Ook waren er twee 'çanarij vogeltjes en kouwetjes'.

Overige eigenaren

De herberg verwisselde regelmatig van eigenaar. Na het overlijden van Jan Voordewind in 1755 was in ieder geval in 1759 Hendrik Stuijvenberg hospes in *De Reiger*. Hij kreeg toestemming om op een bruiloft in zijn herberg op de viool te laten spelen, mits het bruidspaar aan de burenen een half vat bier cadeau zou doen.²⁰

Detail van de gravure "Gezigt van de Batterijen aan den Diemer Brug 1787". Links "De Reiger" met uithang-bord. De herberg is hier niet naar de werkelijkheid weergegeven. Kijk in richting naar het oosten (coll. HKD).

Foto van het centrum van Diemerbrug medio 1900, genomen vanaf de voormalige hervormde kerk aan de Ouderkerkerlaan. Rechts over de brug is het bouwcomplex van "Herberg De Reiger" goed zichtbaar (coll. Carel Kaskens).

In 1766 wordt de herberg waarschijnlijk gekocht door Geert Jans voor f 4300,--.²¹ Geert was afkomstig uit Bellingwolda uit Friesland. De kerkgemeenschap van deze plaats moest borg staan voor het geval dat hij in Diemen binnen acht jaar tot armoede zou komen te vervallen.²² Hij zou het echter ruim twintig jaar uithouden in *De Reiger*. Van 1775 tot 1786 (behalve in 1780) krijgt hij elk jaar een vergunning voor het laten spelen op de viool gedurende de drie kermisdagen eind september.²³ Tijdens de kermis van 1775 krijgt Adriaantje Oudenallen, wonende te Diemen, toestemming om voor herberg *De Reiger* koek te verkopen vanuit haar koekkraam.²⁴

Het is mogelijk dat de kolfbaan en de bierstekerij aan de oostkant van de herberg ook wel afzonderlijk geëxploiteerd werden. Bij het verzoek van Grietje Voordewind tot uitbreiding van de kolfbaan, wordt ook de bierstekerij genoemd die in 1750 op naam van Cornelis Hoet is gesteld. Grietje en Cornelis waren op dat moment immers geen eigenaar van *De Reiger*.²⁵ Een biersteker steekt een nieuw vat aan en kan ook verschillende brouwsels of jaargangen bier vermengen.

In de periode dat Geert Jans hospes was verleggen schout en schepenen van Diemen steeds meer hun rechtzittingen en vergaderingen van het *Het Regthuys* in Oud-Diemen naar afwisselend drie herbergen in Diemerbrug, weliswaar alleen in de herfst en winter. De eerste rechte dag gehouden in *De Reiger* was op zaterdag 13 november 1773. Daarvoor was er op dinsdag 9 november vergaderd in herberg *Huis te Rust*.²⁶ In 1774 werd *De Reiger* van een luidklokje voorzien dat geluid werd, waarschijnlijk door de gerechtsbode, als er plakaten, ordonnantien, huwelijksgeboden, vonnissen en dergelijke werden gelezen van de pui. Ook bij brand werd het klokje geluid.²⁷

In 1788 wordt de herberg verkocht voor f 3800,-- , waarschijnlijk aan Arie van der Sluis, die in hetzelfde jaar in Diemen is komen wonen.²⁸ Naast een vergunning voor het tappen van wijn en kleinbier (kleine hoeveelheden) en het zetten van gelagen, krijgt hij ook een vergunning voor het verkopen van gedistilleerde wateren.²⁹ Hij heeft er niet lang plezier van want op 7 november 1789 sterft hij al.³⁰ Zijn weduwe, Wilhelmina Jonker zet de zaak nog voort maar niet voor lang want in 1791 wordt Mathijs van Noorden genoemd als "eijgenaar van een huys met zijn erve, stalling en kolfbaan, zijnde een herberg genaamt de Rijger". Van Noorden

Ter gelegenheid van de geboorte van prinses Juliana op 30 april 1909 trok een historische optocht door Diemen. De stoet, komende van de Muiderstraatweg, buigt hier af naar de Ouderkerkerlaan. Op de achtergrond zien we de houten inrijstal van "Herberg De Reiger" (coll. Gemeentearchief Diemen).

Na een bijeenkomst op het terrein van de Diemer IJclub begeeft de historische optocht zich naar de Hartveldseweg. Ze passeren hier een van de bijgebouwen van "Herberg De Reiger" (coll. Gemeentearchief Diemen).

was verplicht de beschoeiing en het jaagpad, voor zover zich dat uitstreckte voor *De Reiger* en een naastgelegen door hem verhuurd huis, te onderhouden. Omdat hij niet in staat was hieraan te voldoen, moest hij de Commissarissen van het Zandpad tussen Amsterdam, Muider en Naarden f 12,- per jaar betalen.³¹

In hetzelfde jaar 1791 gaat ook Engelbart van Mossel als herbergier en tapper in *De Reiger* aan de slag.³² In 1792 wordt de herberg verkocht voor f 5000,-³³ en in 1794 wordt Bernardus Henricus van Essen er herbergier en tapper.³⁴ In 1797 wordt Harmen Roo genoemd als wonende in *De Reiger*.³⁵ In 1799 wordt de herberg weer van de hand gedaan, nu voor f 3000,-.³⁶ Dat was f 2000,- minder dan in 1792. Wellicht houden deze snelle wisselingen van eigenaar en waardevermindering van *De Reiger* verband met de onrustige tijd die in Diemen was aangebroken met de komst van Pruisische troepen in 1787 en Franse in 1795.³⁷

Gemeentehuis 'avant la lettre'

Het eerste gemeentebestuur na de Franse overheersing kwam op

11 mei 1817 bijeen om de assessoren (wethouders) en raadsleden te benoemen.³⁸ Wie er toen precies herbergier was in *De Reiger* is niet duidelijk. Wel wordt in een acte uit 1854, waarbij de weg van Diemen naar Muider vanaf de Hartveldsebrug wordt overgedragen aan het rijk, de naam genoemd van J. van Wijngaarden als eigenaar van *De Reiger*. Hij moest volgens een regeling, ingesteld in 1816, f 2,- per jaar betalen omdat hij opstallen op deze weg had staan.³⁹

Na Van Wijngaarden was een zekere E.L. Eiking eigenaar van *De Reiger*. Deze was wethouder en opperde als eerste in de gemeenteraad het plan om een eigen raadhuis te bouwen, wat enkele jaren later, in 1882, ook gebeurd is.⁴⁰ Hij zelf had *De Reiger* toen al verkocht aan C. Pereboom die in 1871 eigenaar werd.⁴¹

Tot die tijd heeft *De Reiger* als gemeentehuis gefungeerd, afgewisseld overigens door twee andere herbergen, namelijk *Huis te Rust* en *De Vergulde Wagen*. Er werd in gestemd, commissies hielden er zitting, examens werden afgenomen en aanbestedingen afgehandeld. Het gemeentebestuur betaalde daarvoor f 30,- per jaar voor het huren van een ruimte en f 5,- aan de herbergier.⁴²

De familie Pereboom

Klaas Pereboom kwam rond 1870, samen met zijn vrouw Aafje Korting en broer Dirk Pereboom, van Wijdenes (West-Friesland) naar Diemen.⁴³ Hij stond al als kastelein geregistreerd en werd in 1871 eigenaar van *De Reiger*. Zijn zoon Cornelis was toen 8 jaar oud.

In de 19de eeuw ging Diemerbrug Oud-Diemen steeds meer overvleugelen, waar ook *De Reiger* van profiteerde. De herberg lag precies in het centrum en was eerste aanlegplaats voor waterschuiten en vanaf 1861 de stoomboot vanuit Amsterdam. Ook de rouwstoeten naar de Joodse begraafplaats in Muiderberg hielden een pauze bij *De Reiger*. Vanaf 1881 was er ook een halte

Een foto van de Keulse Vaart (Weespertrekvaart) en de Diemer Brug, gezien richting Amsterdam. Rechts naast de brug is de achterzijde van de oude "Herberg De Reiger" zichtbaar (coll. Hans Goedhart).

Café „De Reiger“

's AVONDS VAN 8-2 UUR.

Gedurende de feesten

Piano- en Vioolmuziek,

in de Tooneelzaal,

met medewerking van het Duo-RUIJS.

K. PEREBOOM.

CONSUMTIETENT OP HET TERREIN.

Advertentie Feestkrant 1923.

van de *Gooische Stoomtram*.⁴⁴ Waarschijnlijk vanwege de komst van deze halte vraagt Klaas Pereboom in 1882 of hij een vergunning kan krijgen om ook na 23.00 uur doortrekkende reizigers en mensen die niet in Diemen wonen, verversingen mag toedienen. Hij beroept zich daarbij op zijn plicht welke zijn beroep en humaniteit onwillekeurig met zich meebrengen en verzekert het gemeentebestuur dat dit geen sterke drank zal zijn.⁴⁵ Naast zijn beroep als koffiehuis- en stalhouder wilde Pereboom ook de makelaardij in. In 1880 vroeg hij een vergunning aan tot benoeming van makelaar in roerend goed.⁴⁶

In 1890 was zijn zoon Cornelis 27 jaar oud en hij vraagt dan een vergunning aan omdat hij samen met zijn aanstaande vrouw Cornelia Lühren *De Reiger* per 1 mei gaat overnemen.⁴⁷

Deze Cornelis, die misschien wat minder bescheiden was dan zijn vader, vraagt in 1898 een vergunning aan om behalve in de buffetkamer, ook in de zaal daarboven, de biljartkamer en op de terrassen sterke drank te mogen schenken, weliswaar in het klein.⁴⁸ Ondertussen hebben Cornelis en Cornelia in 1893 een zoon gekregen die, om het makkelijk te maken, Klaas heette.⁴⁹ Hun tweede zoon kreeg als naam Cor.⁵⁰

De oude en de nieuwe Reiger

Rond 1900 werden er ook foto's gemaakt van *De Reiger*. Te zien is een witgepleisterd, samengesteld gebouw dat vermoedelijk, doordat de zaken goed gingen, diverse uitbreidingen heeft gekend. Vergeleken met de 18de-eeuwse tekeningen ziet de herberg er hetzelfde uit. Aan de oostzijde is alleen het bovenlicht dichtgemetseld en aan de waterkant is er bij de benedenverdieping een raampartij bijgekomen. De smalle, hoge deur is op de foto ook te zien.

Het lijkt er dus op dat de herberg er, in ieder geval vanaf het midden van de 18de eeuw, onafgebroken heeft gestaan.

Hoewel *De Reiger* dus vanaf 1882 zijn functie als gemeentehuis verloren had, bleef het koffiehuis een belangrijke rol spelen in de dorpsgemeenschap. Er werden boerenbruiloften gevierd, vergaderingen gehouden en jubilea gevierd. In 1887 werd er de *Diemer IJclub* opgericht, waar Klaas Pereboom voorzitter van werd.⁵¹

In *De Reiger* werd in 1902 *De Coöperatieve Vereniging 'Ons Voordeel'* opgericht, om gezamenlijk veevoeder in te kopen, en in 1904 de *Coöperatieve Boerenleenbank*.⁵²

Naast koffiehuis- en stalhouder was Cornelis Pereboom ook makelaar en pachtte hij percelen gras waarvan hij het hooi verhandelde.⁵³ De zaken gingen blijkbaar goed want in 1908 werd de stalhouderij en het koetshuis nog (ver)bouwd⁵⁴, terwijl Cornelis Pereboom in 1913 de gehele zaak, wegens inferieure kwali-

Na de vervangende nieuwbouw van „Café De Reiger“ in 1915 veranderde het rustieke aanzicht van Diemerbrug. Vergelijk dit beeld met de foto op pagina 6 (prentbriefkaart uitg. Goedhart, coll. HKD).

DANSEN

Een ieder die belang stelt
in dansen noodigen wij
ter kennismaking uit op

Zaterdag 13 September 1925

's avonds 8 uur in de
zaal van café De Reiger

— VRIJ DANSEN —

MEDEWERKING VAN
Strijk-Orkest

A. DE HEER | Hoogachtend.
Dansleeraar. | K. PEREBOOM

Advertentie Diemer Courant 12 september 1925.

half uur wel "800 à 900 wielrijders voorbij, samen met 10 à 12 automobielen".⁵⁶

De Nieuwe Reiger paste qua bouwstijl bij de overige bebouwing aan de Muiderstraatweg. Het siermetselwerk bij de ingang was ook aan de overkant van de Muiderstraatweg te zien en de uitbouwen elders in die straat. In de 19de eeuw werden elementen uit diverse bouwstijlen door elkaar gebruikt (zogenaamd 'eclecticisme'). De kantelen langs de daklijst grijpen bijvoorbeeld terug op de gotiek en de horizontale belijning op de gevels op de Hollandse renaissance in de 16de/17de eeuw. De afgebeelde reiger boven de nieuwe ingang ziet er Jugendstilachtig uit.

teit van woningen en stallen, liet afbreken voor café *De Nieuwe Reiger*, dat in 1915 heropend werd.⁵⁵

Daarbij is sprake geweest van ruiling van grond met het rijk. De stalhouderij werd verplaatst van de noordkant naar de oostkant van het café, zodat er meer ruimte kwam aan de Muiderstraatweg en daar ook een ingang kon komen. Hier kwamen immers op een zondag in een

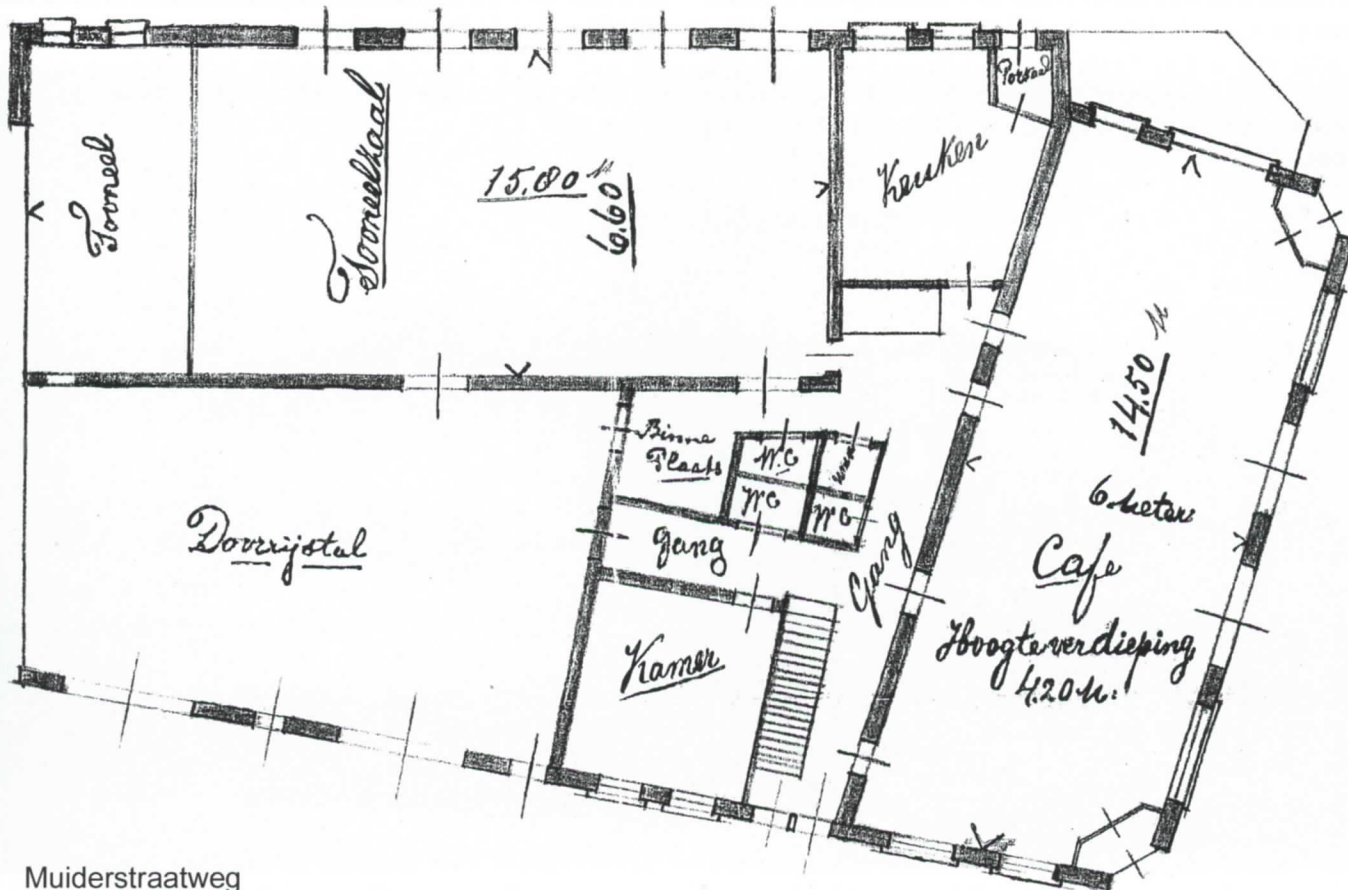
Opmerkelijk detail is dat de hoge, smalle deur aan de waterkant ook bij *De Nieuwe Reiger* gehandhaafd werd.

Wegencongres

Nadat in 1923 Cornelia, zijn eerste vrouw, gestorven was, hertrouwde Cornelis Pereboom op 3 april 1924 met de 13 jaar jongere Johanna Eikelenboom. In 1925 verhuisde hij op 62-jarige leeftijd naar Hilversum.⁵⁷ Zijn zoon Klaas was toen 32 jaar en had in ieder geval vanaf 1923 de leiding over het café overgenomen.

Helaas waren er inmiddels ontwikkelingen gaande die het bestaan van *De Nieuwe Reiger* bedreigden. In 1920 vond het eerste Nederlandse wegencongres plaats, waarbij de tekortkomingen werden geïnventariseerd en er naar oplossingen werd gezocht.⁵⁸ Wellicht is in dit kader ook de Muiderstraatweg genoemd die als vanouds vanaf Amsterdam de verbinding naar het Gooi en verder vormde. Om het groeiende aantal auto's ruim baan te geven moest de gehele bebouwing tussen de Weespertrekvaart en de Hartveldseweg/Muiderstraatweg worden afgebroken. *De Nieuwe Reiger* was als een van de eerste, in 1927, aan de beurt. Het zou echter tot 1936 duren voor alles weg was.⁵⁹ Geluiden om de dorpskern te sparen zijn niet in de archieven aangetroffen.

Klaas Pereboom vertrok met Neeltje Ruijter, met wie hij in 1918 was getrouwd, naar haar geboorteplaats Uitgeest en kocht daar café-restaurant *De Ooievaar*.⁶⁰ Niet alleen qua naam maar ook qua uiterlijke verschijning was deze horecaonderneming verwant aan de oude *Reiger*. In 1933 verkocht hij *De Ooievaar* en vertrok in 1935 eveneens naar Hilversum om daar tot zijn dood in 1966 of 1967 in herensociëteit *De Unie* de buffetchef te zijn. Het echtpaar had geen kinderen.⁶¹

Grondplan van het nieuw te bouwen "Café De Reiger" met café, keuken, vergaderkamer, grote toneelzaal en doorrijstal (coll. Gemeentearchief Diemen).

Gerrit Smit

Het zag er dus naar uit dat niemand nog iets kon navertellen over *De Nieuwe Reiger*. Maar gelukkig was daar de 92-jarige Gerrit Smit die op 20 meter afstand aan de Ouddielerlaan woonde. Hij weet nog dat *De Nieuwe Reiger* een café voor de elite van Diemen was. Het had een zekere klasse. Boeren uit Overdiemen of van de Stammerdijk zetten hun paard en wagen langs de Weespertrekvaart en gingen dan wat drinken aan het buffet of de krant lezen aan de leestafel in de grote zaal.

Cornelis Pereboom was een statige man, een echte kastelein. Ook zijn zoon Kees was een man van stand. Achter de ingang aan de Diemerbrug was een proeflokaal met een buffet, zoals dat rond 1750 daar ook al was. Op de vloer lag zand. Het terras aan de Weespertrekvaart werd niet veel als zodanig gebruikt. Er zaten vissers en er kwamen fietsers voorbij.

Gerrit is ook wel op de bovenverdieping geweest. Daar huurde de familie Niessen een woning. Het zag er allemaal chique uit. Ook de familie Pereboom woonde boven.

De tweede zoon Cor had een fietsenzaak aan de Hartveldseweg en een nog veel grotere in de Indische buurt in Amsterdam, bij het voormalige abattoir. Voor zover Gerrit weet was Cor getrouwd maar had ook hij geen kinderen.

Horecapaviljoen

Zo is er dus niets overgebleven van *De Reiger*. Alleen de brandbel ging in 1952 naar de kapel voor de bewoners van de *Kleine Merwede*, op het vroegere landgoed bij de Merwedebrug, waar nu de A1 het Amsterdam-Rijnkanaal overgaat.⁶²

Waar eens het glas werd geheven en de violen klonken, waar gedanst werd en gekolfd, is het nu stil. Toch is er goed nieuws. In april of mei 2009 komt er bij de Diemerbrug op de noordwesthoek, pal aan het water, een horecapaviljoen met terras.⁶³ Of het zo moest zijn; de naam van de toekomstige eigenaar is toevallig Ruud Pereboom. Hij is geen familie van de familie Pereboom van de oude herberg *De Reiger*. Hoe het paviljoen gaat heten, is nog niet bekend.

Reclamekaarten uit 1915 van café, stalhouderij en uitspanning "De Reiger". De bovenste kaart toont de Muiderstraatweg. De man met het witte beffe (links) is koetsier/kelner A. Geerlings. De man met de hoed is vermoedelijk Klaas Pereboom. Het gebouw links was de stalhouderij. Op de onderste kaart zien we het ruime terras aan de Keulse Vaart (coll. HKD).

"Café De Reiger" gezien vanaf het kruispunt Muiderstraatweg/Ouddielerlaan in de jaren twintig. Rechts op de achtergrond de bebouwing aan de Prins Hendrikkade (coll. Carel Kaskens).

Een bijeenkomst in de toneelzaal van "Café De Reiger". Vermoedelijk werd de foto gemaakt op 1 december 1924 tijdens de viering van het 25-jarig ambtsjubileum van burgemeester jhr. E.W.E. Bicker. De burgemeester zit op de voorste rij (achter de tafel met rol) met rechts zijn echtgenote. Cornelis Pereboom zit ook op de voorste rij (derde persoon van links) met links van hem zijn kersverse echtgenote Johanna Eikelenboom (foto N.V. Verenigde Fotobureaux Amsterdam, coll. HKD).

Noten

1. Beek 1957, p. 116. Zonder bronvermelding. Tot in de 19de eeuw werd de naam van de herberg ook wel met een "ij" geschreven.
2. Schmitz 1993, p. 15.
3. Ibidem.
4. Zie noot 1.
5. Horsten 2005, p.78.
6. Schmitz 1993, p. 16 en 17; Gemeentearchief Diemen (GAD), 1584-1812 Oud Archief (OA), 385.
7. Horsten 2005, p. 51.
8. Beek, p. 116.
9. Beek, inleiding.
10. Beek, p. 116.
11. Noord-Hollands Archief, Notarissen, 20-6-1710, 470, A-16, film 875. Notarissen zijn vanaf de 16de eeuw actief in Noord-Holland.
12. Meurs 2007, p. 6.
13. Schoen 1987, p. 116 en 117.
14. GAD, OA, 197.
15. Ibidem, 195. p. 7.
16. Noord-Hollands Archief, toegangsnr. 184, inv. Nr. 2670, ff. 181-199.
17. GAD, OA, 195, p. 15, 20 en 29.
18. Noord-Hollands Archief, toegangsnr. 184, Oud-Rechterlijk Archief (ORA), inv. nr. 2670, ff. 554-581.
19. GAD, OA, 207.
20. Geudeke 1987, p. 130.
21. Beek 1957, p. 116; GAD, OA 207 en 195, p. 56.
22. GAD, OA, 196, p. 322.
23. Ibidem, p. 248, 252, 259, 266, 272, 290, 294, 316, 324, 337 en na 342.
24. GAD, OA, 196 en 248.
25. GAD, OA, 207.
26. Noord-Hollands Archief, 184, (ORA), inv. nr. 2626, p. 57 en 59.
27. Geudeke 1987, p. 132; Beek 1957, p. 52 en 117. In welke periode precies is niet duidelijk.
28. Beek 1957, p. 116; GAD, OA, 197, p. 29 en 31.
29. GAD, OA, 197, p. 29, 32 en 38.
30. Ibidem, p. 68 en 69.
31. Noord-Hollands Archief, Notarissen, 12-2-1791, 472, A-28.
32. GAD, OA, 197, p. 86-88.
33. Beek 1957, p. 116.
34. GAD, OA, 197, p. 114.
35. Noord-Hollands Archief, Notarissen, 30-4-1797, 4168, A-53, film 601. Harmen Roo is tweede comparant bij het opstellen van een notariële akte.
36. Beek 1957, p. 116.
37. Geudeke 1987, p. 133; Schaap 1987, p. 152; Schoen 1987, p. 124 en 125; Schmitz 1995, p. 6-8.
38. Beek 1957, p. 91.
39. GAD, 1813-1987 Nieuw Archief (NA), 1260.
40. Beek 1957, p. 99 en 129.
41. Deckers 2004.
42. Beek 1957, p. 90, 95, 169, 261 en 262.
43. Informatie van Ineke de Ronde, Hilversumse Historische Kring 'Albertus Perk' en de achterkleindochter van Dirk Pereboom, Robin Pereboom. Deze tak van de familie Pereboom heeft gereageerd op mijn oproep op een stamboomforum. Zij zijn via Diemen verder getrokken naar Utrecht en Gelderland en verloren in de loop der tijd het contact met hun familie in Diemen.
44. Schaap 1987, p. 155, 156 en 161.
45. GAD, NA, 306.
46. Ibidem, 302.
47. Ibidem, 326.
48. Ibidem, 350.
49. Informatie Ineke de Ronde, Hilversum.
50. Informatie Gerrit Smit, Diemen.
51. Reurekas 1981, nr. 62.
52. Haag & Reurekas 1993, p. 4.
53. GAD, NA, 598.
54. Ibidem, 381.
55. Beek 1957, p. 117; GAD, NA, 188.
56. GAD, NA, 188.
57. GAD, NA, 649; informatie Ineke de Ronde, Hilversum.
58. Horsten 2005, p. 69.
59. Haag 1999, p. 20.
60. Informatie Greet Enkt, Historische Vereniging Oud Uitgeest. Het café lag op de hoek Meldijk/Middelweg en bestaat niet meer.
61. Informatie Ineke de Ronde, Hilversum.
62. Reurekas 1981, nr. 72.
63. Diemer Courant, 20 oktober 2008, p. 1; Diemer Nieuws, 30 oktober 2008, p. 11.

Met grote dank aan Greet Enkt, Robin Pereboom, Ineke de Ronde, Erik Schmitz (Stadsarchief Amsterdam), Gerrit Smit en het Gemeentearchief Diemen.

Literatuur

- Beek, P.J. ter: *Historie van Diemen*, Amsterdam 1957.
- Deckers, José, (red.): *Bedrijvigheid in Diemen door de eeuwen heen*, Diemen 2004.
- Geudeke, Liesbeth: *Het Rechthuis*, in: Jan Mulder, Hanna Blok & Karin van Reenen (red.): *Diemen buyten Amsterdam*, Diemen 1987, p. 128-133.
- Haag, Jaap: *Dwars door Diemen*, in: *Historische Kring Diemen*, jrg. 9, nr. 1, 1999.
- Haag, J. & J.F. Reurekas: *Rond het ontstaan van de Rabobank in Diemen*, in: *Historische Kring Diemen*, jrg. 3, nr. 1, 1993.
- Horsten, Frits H.: *Doorgaande wegen in Nederland; een historische wegenatlas Amsterdam*, 2005.
- Meurs, Ellen van: *Een gruwelijke moordzaak uit 1728*, in: *Historische Kring Diemen*, jrg. 17, nr. 1, 2007.
- Reurekas, J.F.: *Kent u ze nog... de Diemenaren*, Zaltbommel 1981.
- Schaap, Theo: *Diemen na de Franse bezetting*, in: Jan Mulder, Hanna Blok & Karin van Reenen (red.): *Diemen buyten Amsterdam*, Diemen 1987, p. 152-182.
- Schmitz, Erik: *De weg- en brugtollen van Diemen*, in: *Historische Kring Diemen*, jrg. 3, nr. 1, 1993.
- Schmitz, Erik: *1787: Pruisen en patriotten in Diemen*, in: *Historische Kring Diemen*, jrg. 5, nr. 1, 1995.
- Schoen, R.P.: *Diemen vanaf de middeleeuwen tot 1815*, in: Jan Mulder, Hanna Blok & Karin van Reenen (red.): *Diemen buyten Amsterdam*, Diemen 1987, p. 66-127.

DE BIZARRE ONTSTAANSGESCHIEDENIS VAN CAFÉ DE HERBERG AAN DE MUIDERSTRAATWEG

Taco ten Dam

Er is waarschijnlijk geen café in Nederland te vinden dat zo'n bizarre ontstaansgeschiedenis kent als *Café De Reiger*, het huidige *Café-Restaurant De Herberg* aan de Muiderstraatweg 55-56 in Diemen. Wie dat verhaal niet kent, zal zijn ogen niet geloven als hij kijkt naar de huidige situatie, waar nu *De Herberg* netjes in het rijtje staat van de huisjes aan de rand van de bebouwde kom van Diemen richting 't Gooi. Voormalig eigenaar Willem Panse (79) vertelt over de beginjaren van deze echte Diemense horecagelegenheid, waarvan zijn vader Willem en moeder Marie de starters waren. En als gezelligheidsmens Willem eenmaal aan het vertellen is.....

Huiskamercafeetjes

In de jaren dertig trok de landelijke en groene omgeving van Diemen, zeker tijdens zonnige weekeinden, duizenden Amsterdammers die te voet, met de auto of de Gooische Stoomtram, maar vooral op de fiets, even kwamen ontspannen na een drukke week. Natuurlijk kon men dan even gezellig een terrasje pakken bij een van de vele grotere horecagelegenheden in de Diemense dreven. Maar er waren ook kleine gezellige huiska-

mercafeetjes. Het was zeker niet ongewoon dat in de jaren dertig van de vorige eeuw veel woonhuizen en zelfs woonboten tegelijk dienst gingen doen als café, waarbij in de zomer de groene tuin met tafeltjes en stoeltjes omgetoverd werd tot een heuse mini-uitspanning. Zo stond er aan het einde van de Ouddiemerlaan het woonhuis annex café van Dorrestein en exploiteerde aan het begin van de Stammerdijk Willem Kreike zijn café aan huis.

Interieur van "Café De Reiger" (nu "De Herberg") aan de Muiderstraatweg. Op de foto van kort na de oorlog achter de bar Willem Panse sr. Aan het tafeltje zoon Willem en moeder Marie Panse (foto coll. familie Panse).

Marie Panse verkoopt ijs voor het "Koffiehuis Panse" aan de Muiderstraatweg (foto coll. familie Panse).

Familie Panse

Ook de familie Panse pikte in de jaren dertig haar graantje mee van de schier eindeloze stroom Amsterdamse weekenders. Moeder Marie zette een tafeltje voor haar woning aan de Muiderstraatweg en schonk daar de in haar eigen keukentje vers gezette koffie. In 1935 waren ze hier komen wonen nadat haar man Willem zijn melkzaak aan de Burgemeester De Kievietstraat had verkocht aan Jan de Pijper. Willem wilde een taxibedrijf beginnen. Links naast zijn nieuwe huis was een overdekte doorgang die van de Muiderstraatweg naar de achtergelegen Burgemeester De Kievietstraat leidde. Willem vroeg de gemeente toestemming om de onderdoorgang, die aan de bovenkant begrensd werd door een bovenetage, voor zijn taxibedrijf te gebruiken. De gemeente had geen bezwaar. De grond moest echter wel flink opgehoogd worden, want die liep schuin af richting de achterkant. Aan de straatkant werden houten deuren ingezet en aan de achterkant kwam een raampartij.

Uitbreiding

Terwijl Willem met zijn taxi's moeizaam probeerde wat op te bouwen, deed zijn vrouw uitstekende zaken met koffie en koeken voor de deur. Willem jr.: "Op een gegeven moment verdiende moeder meer met de koffie dan vader met de taxi." Uiteindelijk besloot Panse de auto's te verkopen om samen met zijn vrouw de horecazaken uit te breiden. Daarvoor had Panse in gedachten de voormalige onderdoorgang, de stalling voor de taxi's, te gebruiken. Klaas Oostenrijk, de eigenaar van het stukje grond waar de onderdoorgang was, vond het best. Willem jr.: "Tot dat moment betaalden we twee gulden vijftig per week die handje contantje werd voldaan aan boer Vedder die het geld voor Oostenrijk incasseerde." Ook in het raadhuis verderop aan de Hartveldseweg vond men het goed. De Diemenaren kenden elkaar in die jaren goed en men deed niet zo moeilijk, al stelde gemeentearchitect en toezichthouder De Boer in dit geval wel een paar eisen. "Ach," zegt Panse, "mevrouw De Boer, een rijzige deftige dame, was een groot muziekliefhebster en ze was dol op de *Diemer Harmonie* waar ik toen ook in speelde. Ze was er altijd bij concerten en is zelfs met haar man mee geweest naar Zwitserland toen de

Diemer Harmonie daar optrad. Haar man was wel bereid een oogje dicht te knijpen." Architect De Boer gaf een paar tips waarna het werk kon beginnen. Maandenlang zwoegden vader en zoon Panse met familie en bekenden om de vloer op 'horecahoogte' te brengen, waarna de lokale aannemers Buitenhuis en Den Hartog aan het werk konden. Vervolgens moest gezorgd worden voor voldoende lichtinval en een aantrekkelijke inrichting van het nieuwe koffiehuis.

Ijsverkoop

Later behoorde Willem Panse ook tot het selecte groepje van drie ijsfabrikanten die op enkele honderden meters van elkaar ijs maakten. Zo hadden Dirk van Dijk en Meindert van Es een ijsfabriek aan de Burgemeester De Kievietstraat en stond de ijsfabriek van Panse achter het huis in de tuin. Willem jr.: "Dat was geen enkel probleem. Er waren klanten genoeg en we kwamen handen tekort om al die duizenden Amsterdammers te bedienen die in het weekend naar Diemen en omstreken kwamen. Na een drukke dag dronken de concurrenten zelfs vaak samen een borreltje."

Niet alleen op de stoep voor koffiehuis Panse stond moeder Marie ijs te verkopen, maar Willem trok er op uit met de ijskar om op zijn vaste standplaats op de Vinkebrug bij tankstation *De Blokhut* te verkopen. Ook Willem jr. werkte vaak mee in het fabriekje in de tuin: "Ik heb heel wat ijs gedraaid. De ingrediënten, ijspoeder en smaakstoffen, werden voor een goede prijs ingekocht op het Waterlooplein, evenals de dozen met wafels." De oude Panse trok er zelfs met de boot op uit om zijn waren aan de man te brengen op de Eerste Diem, de Tweede Diem en het Merwedekanaal. Willem: "Mijn vader was een sterke vent. In de vaart voor ons huis lag een ijzeren roeiboot waarop hij zelf een kajuitje had gemaakt. Hij roeide dan langs de boten van de mensen die langs de waterkant woonden en kondigde zich aan met een belletje."

Het terras hield in de crisisjaren de zaak op de been, die ook voor het koffiehuis geen goede jaren waren. Er waren genoeg klanten, maar de meesten van hen hadden niet veel te besteden en kwamen om de verveling te verdrijven. Panse: "De werkelozen stonden vaak al om 9 uur voor de deur. De hele dag klaverjassen

Muiderstraatweg, Diemen

De Muiderstraatweg midden jaren dertig. Rechts in het derde pand zijn de houten deuren te zien die Panse van de gemeente mocht plaatsen om de onderdoorgang naar Burgemeester De Kievietstraat te benutten als garage. De familie Panse woonde rechts naast de garage. De garage werd daarna "Koffiehuis Panse" en vanaf 1945 "Café De Reiger". In latere jaren werd het voormalige woonhuis van de familie Panse bij het café getrokken (prentbriefkaart uitg. A.H. de Wild, coll. Taco ten Dam).

op een kop koffie en een gevulde koek. Als ze maar het huis uit waren..."

Oorlogsjaren

In de oorlogsjaren bleef het koffiehuis open. Maar toen op een gegeven moment twee Duitse soldaten met pantservuisten het mikpunt vormden voor Engelse jagers, werd pardoes het terras van het koffiehuis weggeschoten. Panse: "Die Duitsers hadden een sleutel van de stalen deur onder het spoorviaduct en wilden daar naar toe toen de Engelsen schoten."

Panse was zelf getuige van de beschieting toen hij fietsend met zijn mandfles van vijf liter melk net terug kwam van boer Teunis Karbet. Willem: "Ik gooide mijn fiets aan de kant. Op de hoek van de Nicolaas Lublinkstraat zat het timmerbedrijf van de oude Visser. Ik dook bij Visser het keukentje in en kwam terecht boven op de oude baas Visser die zich daar al had verstopt."

En op de dag na Dolle Dinsdag, 6 september 1944, liep Willem met zijn vriend Mappie Koekenbier in Diemen op straat toen hij van de Duitsers meemoest om te helpen bij het spoor. Drie Engelse jagers hadden daar rond drie uur 's middags een evacuatierein met vluchtende NSB'ers onder vuur genomen. Willem en Mappie waren twee van de vele Diemenaren die ingezet werden om de tientallen doden en gewonden op brancards af te voeren."

Café de Reiger

De oude Panse zou geen goede ondernemer zijn als hij na een aantal jaren niet verder wilde groeien. Een tapvergunning voor alcoholische dranken zou natuurlijk een forse uitbreiding van de werkzaamheden betekenen. Hoewel het inmiddels 1944 was en de oorlogsmisère ook in Diemen te merken was, kreeg Panse in het raadhuis toestemming van NSB-burgemeester Voute (what's in a name) om alcohol te schenken. Er was toen een beperkt aantal vergunningen beschikbaar, maar een ongebruikte oude vergunning van het in 1924 afgebroken legendarische *Café De Reiger* aan de Diemerbrug bood uitkomst. Panse: "Voorwaarde was wel dat de naam gehandhaafd moest blijven. Zo heette het café aan de Muiderstraatweg 55 dat tot dan toe bekend had gestaan als kortweg *Panse* of *Koffiehuis Panse* vanaf 1945 officieel *Café De Reiger*."

Vader en zoon Panse. Willem jr. nam begin jaren vijftig samen met zijn vrouw Jos Panse-Uitzinger het café over (foto coll. familie Panse).

Marie Panse

Na de oorlog werd de voormalige onderdoorgang aan de Muiderstraatweg echt een café. De zaak had een volledige vergunning A en B en een voorpad.

En zoals de nieuwe tijd het voorschreef: een jukebox gevuld met nummers van dichtbij (The Kilima Hawaiians, The Blue Diamonds) en uit het verre Amerika (Bill Haley). Marie Panse zorgde ervoor dat de ruimte een gezellig aanzien had. Eigenhandig maakte ze sfeervolle glas-in-loodlampjes en in het voorjaar ging ze steevast met een verfspons over de gemetselde muren om deze van een fris kleurtje te voorzien. Naast de buffetkast kwam nu de deur naar de toiletten en op de Keizersgracht schafte Panse een biljart aan. Maar ook de rest van de sfeer in het café kon je gerust aan Marie Panse overlaten. Op een avond toen de houten schotten al lang het biljartlaken bedekten, wilde Marie de lokale voetbalvreugde kracht bijzetten en sprong gekleed in de D.V.A.V.-outfit van haar zoon op het biljart.

Cosy Corner

Toen vader Panse begin jaren vijftig gezondheidsproblemen kreeg, nam zijn toen 22-jarige zoon Willem de zaak over. Maar eerst moest er getrouwd worden. Willem jr. ging met zijn vrienden uit bij de *Cosy Corner* aan de Middenweg tegenover de Fraunhoferstraat in de Watergraafsmeer. Zijn bijzondere aandacht ging daar uit naar het meisje in de garderobe: Jos Uitzinger. Jos kwam vaak bij haar zus die met haar man *Café Bluys* in Zandvoort runde. Willem viel als een blok voor zijn "bruinverbrande Zandvoortse mop". Het duurde niet lang of de twee hadden stevig verkering. Net als Willem was Jos goed bekend met de horeca, want ook haar stiefzuster zat in de horeca. Zij was getrouwd met Gerrit Mooij die op de Amsterdamse Nieuwendijk een bekende dancing exploiteerde. Toen hun Willem en hun schoondochter Jos de zaak overnamen, verhuisden vader en moeder Panse terug naar de Burgemeester De Kievietstraat.

BRASSERIE	TAVERNE
„De Reiger”	
MUIDERSTRAATWEG 56 (bij de Spoorbrug)	- DIEMEN
TELEFOON 5 60 95	
☆	
<i>Het lekkerste kopje koffie ...</i>	
<i>Het beste glaasje bier...!!!</i>	
☆	
Grootste assortiment dranken!	
Onze chef-kok presenteert U een uitgebreide menukaart!	

Advertentie Diemer Courant 13 oktober 1961.

Wij verkopen

HEINEKENS
DORTMUNDER
TUBORG
NORD BRAU
WITBREAD PALE-ALE
BOKBIER
OUD BRUIN
PILS

Grote zending
PORTUGESE TAFELWIJN
„FRAGAL”
overheerlijk
per fles ..... **f 2,40**
Neemt proef, u komt terug.

Krijgt u buitenlandse gasten?
Kom dan met hen naar „De Reiger”.
Wij spreken Frans, Duits, Engels,
Pools en Russisch.

BRASSERIE - TAVERNE - BAR

„De Reiger”

J. HOLSHUYSEN
Muiderstraatweg 56 (h. d. Spoorbrug)
Telefoon 56095 — Diemen.

Waar het
altijd zo
gezellig is!

Advertentie De Nieuwe Diemerpost 1 mei 1963.

Amuseert U in „DE REIGER”

Ga er van genieten maakt het U gemakkelijk
laat „De Reiger” voor U koken!

Specialiteit van onze keukens:

- biefstuk van de haas
- best gesorteerde wijnkelder
- enorme dranken keuze
- brasserie - taverne - bar

Elk weekend optreden van de bekende Accordeonist concertenier Peter van Hofwegen van 8—1 uur

„DE REIGER”
J. HOLSHUYSEN

Muiderstraatweg 56 - Diemen - Telefoon 56095 (h. d. Spoorbrug)

Advertentie Diemer Courant 20 september 1963.

**ELK feest
in „De Reiger”
slaagt altijd!**

BRASSERIE-TAVERNE „DE REIGER”
Muiderstraatweg 55-56
Telefoon 5 60 95

Advertentie Diemer Courant 24 april 1964.

BRASSERIE - TAVERNE
LUXE BAR .. *De Reiger* ..

Muiderstraatweg 56, Diemen, telefoon 5 6 0 9 5

**'n bruiloft
of
receptie**

DOOR ONS VERZORGD
IS ALTIJD VOOR 100 % GESLAAGD
EN DE PRIJS VALT ALTIJD MEE!

★ Onze gezellige eetzaal is in de komende maanden ook weer beschikbaar voor vergaderingen

Wij zijn geopend van 12.00 tot 24.00 uur
Dinsdags zijn wij de gehele dag gesloten.

SPECIAAL INGERICHT VOOR MAALTIJDEN BUITENSHUIS!

Advertentie Diemer Courant 9 oktober 1964.

Skoda Roadstar

Zo kwamen Willem jr. en Jos Panse in 1952 in de zaak. Maar hoewel er gewerkt werd, was het café geen vetpot. Jos stond achter de bar en Willem moest noodzakelijkerwijs gaan werken bij aannemer Jaap Meerleveld aan de Stammerdijk. Voor dit bedrijf moest Willem tanken bij de gebroeders Smits die het tankstation *De Bolkhut* beheerden. Op een van die dagen dat Willem weer met de vrachtwagen voorreed, zei de zoon van Smits: “Willem, ik heb voor jou een mooie auto. Alleen hij staat nog in de kist.” Willem kocht voor 700 gulden een *Skoda Roadster* die in onderdelen in een kist zat. Willem: “Het was zo'n tweezitter met een zwart kapje erop. Een joodse tandarts had de kist in de oorlog in bewaring gegeven, maar na de oorlog is de tandarts nooit meer teruggekomen.”

Muziek en toneel

Willem had een druk leven. Werken bij Meerleveld, het café en daarnaast de passie voor toneel en muziek. Op jonge leeftijd was hij al in aanraking gekomen met de muziek bij de *Diemer Harmonie*, indertijd “het familiebedrijf van Jongejans en Cor Smit”, zoals Willem het uitdrukt. Met Dolf van der Wielen aan de piano, Simon Mudde met saxofoon vormde drummer en klarinettist Willem jarenlang een orkestje dat regelmatig in *Hotel De Kroon*, bij *Café Aan de Stegge* of in de ‘dubbeltjeskroeg’ van de voormalige schuilkerk *De Hoop* optrad. Ook Chris van Dam met zijn accordeon was vaak van de partij. Honderden Diemenaren hebben plezier gehad en hun voetjes van de vloer gedaan tijdens deze dansfeesten die vaak al weken van tevoren uitverkocht waren. Bij de verenigingsfeesten van de ijsclub en de voetbalclub was het steevast bal na onder leiding van balmeester Klaas Peijs of Henk Reusink. Willem: “Reusink was een echte Jordanees die zich heel goed thuis voelde in Diemen. Soms schor als een kikker, maar altijd vrolijk. Op een keer had hij zich met scheren op diverse plaatsen tot bloedens toe verwond. Henk plakte er toffeepapiertjes op en met een stalen gezicht verzorgde hij de muzikale omlijsting.”

Piet van Leeuwen

Was het niet een beetje raar dat Willem en zijn vrienden muziek zaten te maken bij de concurrent van verderop op de Muiderstraatweg? “Welnee,” zegt Willem, “we zagen elkaar nooit als concurrent. Ik kon het prima vinden met Piet van Leeuwen

Het zaaltje

is nog enkele avonden in december en januari beschikbaar voor vergaderingen en andere festiviteiten.

Café-Bar „De Reiger”

Muiderstraatweg 56

Diemen

De Nieuwe Betondorper 15 november 1967.

Willem Panse (tweede van rechts) speelde ook toneel bij de toneelvereniging "De Kieviet". Hier is hij actief tijdens een voorstelling van "De Jantjes" in "Café De Kroon". Verder op de foto onder andere Mien van Es, Nico v.d. Braak, Co Visser en de dames Bakker, Van Es en Van Groen (foto coll. Van der Linde).

die toen eigenaar was van *De Kroon*." En zo kon het zelfs gebeuren dat Piet van Leeuwen zijn vriend Willem vroeg om bij het begin van de verjaardag van zijn vrouw Jeannette om 12 uur 's nachts een gastoptreden te verzorgen. Willem was zo enthousiast dat hij die nacht tijdens een roffel door het vel van de kleine trom heen ging...

Andersom zorgde ook Piet wel eens voor de grappen in *De Reiger*. Zoals die keer dat hij doorgemoedereerd het café kwam binnen fietsen.

"De Jantjes"

Ook de toneelavonden waren in de jaren vijftig onvergetelijk. Een paar jaar geleden bleef Catherine Keyl er bijna in toen Willem in een televisieprogramma smakelijk mocht vertellen over zijn herinneringen aan "De Jantjes". In de toneelvoorstelling van buurtvereniging *De Kieviet*, natuurlijk in *De Kroon*, speelde Willem de rol van Schele Manus en nam na afloop weer zijn aandeel in de muziek. Willem: "We waren altijd hartstikke zenuwachtig voordat we op moesten. Meestal namen we met een mannetje of vier, vijf op de WC even gauw een borreltje. Dat gaf blijkbaar toch wat zelfvertrouwen. Die ene keer dat ik geen borrel nam, ging het prompt fout. Ik struikelde over de drempel terwijl ik een hengsel met een makreel eraan in mijn handen had. Die flinke makreel vloog de zaal in en belandde op een dame die op haar best gekleed was. Ja, ze was witheet, maar later hebben we er natuurlijk wel om gelachen."

Eind in zicht

Met het cafégebeuren was Willem op een gegeven moment klaar. Het caféleven ging hem toch een beetje tegenstaan en bovendien wilde Willem meer tijd hebben voor zijn gezin. Ook met de sfeer in het café, waar hij jarenlang zo veel plezier had gehad, kreeg hij soms moeite.

Willem: "Er zijn toch vaak dronken mensen en er werd ook veel gepoft. En ik vond het ook vervelend te moeten liegen als er weer een vrouw belde met de vraag of Pietje of Jantje aanwezig was. Als de telefoon overging, riepen er altijd wel een paar: Ik ben er niet." Na lang beraad besloten Willem en Jos de zaak te verkopen. Willem ging na zijn baan bij Meerleveld werken voor aannemer Chris van Buiten en Jos nam de zorg van het gezin op zich in de nieuw betrokken woning aan de Burgemeester De Kievietstraat.

Latere perioden

Wat betreft het café aan de Muiderstraatweg houdt het verhaal-Panse hier dus op. Er is zonder enige twijfel veel meer te vertellen over de daaropvolgende perioden van het café dat na de familie Panse verschillende eigenaren kende. Zoals Piet en Jopie Sannes, die in de loop van de jaren het café fors uitbreidden en een nieuwe inrichting gaven zoals de stalraampjes met spiegelglas en deksel-tjes van melkbussen als wandlampjes. Koos Holshuysen bracht

De Muiderstraatweg met het café op 12 mei 1971 (foto coll. Stadsarchief Amsterdam).

"De Herberg" in kerstsfeer op 19 december 2001 (foto Gerrit Hols).

„DE HERBERG“

Nu ook het adres voor
HARTIGE HAPJES UIT EIGEN KEUKEN
CROQUETTEN FRICANDELLEN
HAMBURGERS · UITSMIJTERS
BROOD BIEFSTUK

Prima Consumpties · Billijke prijzen.
Muiderstraatweg 56. telefoon 35 60 95

Advertentie Diemer Courant 11 juli 1974.

nieuw elan met de namen “brasserie” en “taverne”, vele soorten internationaal bier en hij noodde zelfs buitenlandse gasten naar de Diemense Muiderstraatweg met advertentieteksten als: *Wij spreken Frans, Duits, Engels, Pools en Russisch*. In later jaren veranderde de naam van *De Reiger* in *De Herberg*. Midden jaren '70 nam Eligius ('Lich') Buijs met zijn zwager de zaak over. Buijs: “De lampjes en raampjes van Sannes waren nog steeds aanwezig, maar de schrootjes moesten weg van de brandweer.” Overdag werd de zaak voornamelijk gerund door moeder Buijs, vaak bijgestaan door Sien Goedhart, want Lich hield zich primair bezig met de handel

in vrachtwagens. Rond borreltijd meldden de bouwvakkers zich vaak voor een biertje of een borreltje zoals de compagnons stuka-doors Jaap Karbet en Janus van Leeuwen. Buijs: “Na het werk zat Jaap met witte haren en witte wenkbrauwen rustig aan de bar.” En ook Piet Glas, de tegelzetter die zo fraai Sjaantje van der Meer verraste met het borrelglasje op het dak van de Petruskerk (zie artikel *Café Mell*) was er regelmatig te vinden om na het werk even een borreltje te drinken. Begin jaren '90 kwam de zaak in handen van Manuel Mell en zijn zuster Angeles die afkomstig waren uit een echte Amsterdamse horecafamilie.

Website

In deze moderne dagen is de officiële naam *Café-Restaurant De Herberg*: een combinatie van een ouderwets gezellig café waar ieder zich thuis voelt en een restaurant met een verrassende menukaart. Uniek is dat je zelfs via de website kunt reserveren! En natuurlijk, als goede Diemense horecagelegenheid heeft *De Herberg* ook de connectie met voetbal en *Ajax*. Veel supporters gebruiken *De Herberg* als aanvangspunt voor het vertrek naar de *Arena*. Maar men kan ook gezellig de wedstrijd volgen via het grote scherm met het commentaar van de kenners Michel en Jean Pierre, de gastheren achter de bar. Ondertussen kunnen de bestellingen worden doorgegeven aan Hennie of Jacqueline. Willem Panse, die in 1935 naast zijn woning met zijn zoon en kennissen de grond ophoogde in de onderdoorgang van Klaas Oostenrijk, zou het zeker prachtig hebben gevonden dat in 2008 aan de Muiderstraatweg nog steeds het glas geheven wordt in een modern en gezellig café-restaurant.

De huidige situatie in 2008: “Café-Restaurant De Herberg” aan de Muiderstraatweg 55 (foto Wiard Krook).

OVER GEWONE DIEMENAREN, AJAX-VOETBALLERS, HELLS ANGELS, MAGDA, JOOP EN GRE

Will Bulterman

Het zou tegenwoordig groot nieuws zijn als een Ajax-speler gesignaleerd zou worden in een coffeeshop. Toch was het in de jaren tachtig en negentig doodnormaal dat Ronald Koeman en later Jari Litmanen voor een drankje een Diemense *coffeeshop* binnenstapten. En wat de verschillende eigenaren ook bedachten aan andere namen, voor de inwoners van Diemen is de horecagelegenheid in het winkelcentrum altijd "coffeeshop" gebleven. Eigenlijk tot op de dag van vandaag spreekt de Diemenaar eerder van de "coffeeshop" dan van "délifrance". Daarna moet de Diemenaar natuurlijk in vreemd gezelschap wel even uitleggen wat hij of zij in een coffeeshop doet. Want als geen ander woord in de Nederlandse taal onderging het woord "coffeeshop" een betekenisverandering. In de jaren zeventig toen het koffiehuis voor de arbeider was en de tearoom voor de winkelende huisvrouw, ontstond er behoefte aan een nieuwe naam voor een gelegenheid waar je wat luxer een kopje koffie kon drinken met wat lekkers erbij.

Winkelcentrum

Toen in 1969 het eerste winkelcentrum in Diemen een feit werd, was er ook behoefte aan zo'n coffeeshop. En zo kwam deze er in juli 1969. Omgeven door een Chinees restaurant en winkels van nieuwe en oeroude Diemense winkeliers van wie de winkels in het oude centrum van Diemerbrug aan de Hartveldseweg en de Burgemeester Bickerstraat werden afgebroken. Zo waren daar bakkerij De Waal, groenteman Arie Pijl, die vanuit de Ouderkerkerlaan nog met paard en wagen en later een Fordje met groente door het oude Diemen had gereden. Daarnaast de bekende Diemense slager Arie Havekotte en de furnituurenwinkel waar de oude heer Woorts en zijn zoon Arend lingerie anno 1969 en dergelijke zaken verkochten. En weer verder zat Eef Tiemessen in een gloednieuwe slijterij. Dan de *Raiffeisenbank* waar later de familie Ooms haar zaak met gordijnen en vloerbedekking begon. Een reisbureau, *Mondial* geheten, met Annelies

Het aanzicht van "Coffeeshop Diemen" aan het Claas van Maarsseplein rond 1985.

Volop gezelligheid in de Coffeeshop.

van Dijk, die deze zaak geweldig runde. Een boekwinkel van de familie Dijkman, de *Volendammer Viswinkel* van Wim Jonk en de schoenmakerij *Dr. Shoe* met Ton Schipper als bedrijfsleider. Zo maar een nostalgische greep uit de directe burens van de coffeeshop die Jan Veron als eerste eigenaar startte.

Jan Veron

Jan Veron had al enige ervaring in de horeca opgedaan als eigenaar van de alom bekende Ajax-kantine in de Watergraafsmeer. Door deze contacten trok de coffeeshop ook veel spelers van Ajax. Velen van hen woonden ook in Diemen en zochten daar regelmatig even de gezelligheid met een kop koffie. Het was echt een coffeeshop voor een kopje koffie, een klein hapje en een drankje. Alcohol en zeker soft drugs waren daar taboe. Men ontmoette elkaar of maakte

Werner miste het voetbalgras en zijn maatjes. Het gras aan die zijde was toch groener en dat bleek steeds belangrijker. Het voetbal bleef trekken met het gevolg dat Werner wel eens bij een wedstrijd zat als hij in de zaak moest staan en andere mensen zijn werk plotseling moesten overnemen.

Hells Angels

Met Diemenaren en Ajacieden als vaste gasten keek men in de *Coffeeshop Alrina* wel even vreemd op toen op een dag met veel lawaai en geraas een grote groep *Hells Angels* stopte en de zaak binnenkwam. Het was even schrikken, er zou toch niets op handen zijn? Je weet maar nooit; het waren er zoveel. Maar er gebeurde niets bijzonders. De Angels aten een hapje en dronken een drankje, rekenden netjes af en vlogen even later op hun motoren met veel lawaai snel weer weg. De omzet was die middag super....

Voor Werner bleef voetbal toch heel belangrijk in zijn leven. Toen hij in de zomer van 1974 de kans kreeg om de wk-finale tussen Nederland en Duitsland in München te bezoeken, liet hij de boel de boel. Zo stond Hans er weer eens alleen voor. Het was voor de bedrijfsleiders wel tijd voor iets anders en na onderling overleg werd besloten het etablissement te verkopen.

Gre en Joop Grevenstuk

In 1975 kocht Gre Grevenstuk *Coffeeshop Alrina* en haar broer Joop werd bedrijfsleider. Vanaf dat moment werd de naam *Coffeeshop Diemen Bar-Bistro*. Joop was de man met ervaring in de horeca. Hij had jaren gewerkt bij Van Dobben in de Korte Reguliersdwarstraat in Amsterdam. Menige Diemenaar at ook daar wel eens een broodje warm vlees of een kroket. Zo nam Joop zijn kennis en vaardigheden mee naar de coffeeshop in Diemen. Wat vooral belangrijk was dat de zaak bekendheid kreeg. En dat de Diemenaren er zo naar binnen konden lopen voor een kopje koffie, een broodje, een afspraak of zelfs een sollicitatiegesprek in een rustig hoekje. De ruimte en de omgeving waren zo aangepast dat ieder zich erin kon vinden. Joop ging ervan uit dat alle producten vers moesten zijn en erg belangrijk.... hij maakte alles zelf! Iedereen wist: Bij Joop en Gre staat er vers gebakken appeltaart, kroketten en zelfgemaakte soep, uiteraard van hoge kwaliteit. Stokbroodjes, pinda's, kaas, worst en ballen gehakt; alles was verkrijgbaar. Het leuke was dat Joop zijn producten kocht bij zijn collega's in het winkelcentrum. Hij liep naar de groenteman, bakker of slager en ging aan de slag. Verser konden de producten niet zijn.

Gebak van de firma Blommestein

Het gebak in de coffeeshop kwam van de firma Blommestein. Vele mensen wisten: dit smaakt naar meer. Dus werd ook de bestelling voor thuis gewoon doorgegeven. Koek, chocolade en gebak werden tijdig besteld bij de Blommestein. Gre haalde deze bestelling op en zo kon het gebeuren dat de klanten na hun drankje tevreden naar huis gingen met verse allerhande, chocolade of gebak. Het tekent de gemoedelijke en gezellige sfeer van die dagen in *Coffeeshop Diemen Bar-Bistro*. Joop had er plezier in en vele mensen met hem. Er waren zelfs families die niet op vakantie gingen. Ze konden hun dage-

Het personeel van de Coffeeshop in Breugheliaanse stijl.

lijkse besognes in de coffeeshop niet missen en wilden niet lang weg. Ja, een weekendje kon nog wel, maar langer echt niet. De actrice Corrie van Gorp was aan de bar een graag geziene gast. Menige lachsalvo schalde in die tijd door de zaak.

Personeel

Joop was echt een mensenmens. Gek op gezelligheid en altijd in de slag om het zijn gasten naar de zin te maken. Hij wilde dat zij zich er thuis voelden. Ook het personeel kon zonder problemen bij hem werken. Magda, Silvia, Jolanda, Ingrid en Gerda, allen hebben bij Joop en Gre fantastische jaren gekend. Er hing een foto van het personeel in zogenaamde Breughel-kleding. Begrijpelijk dat iedereen daarover grote pret had. Tot op de dag van vandaag bedienen Jolanda en Magda in de zaak.

Werner Schaaphok achter de bar van "Coffeeshop Alrina".

Joop Grevestuk goedlachs achter de bar (foto 1996 Gerrit Hols).

een afspraak om even samen iets te eten. Of om gewoon even een kansje te wagen op een van de twee gokautomaten. Voor veel jonge mensen was de coffeeshop een uitgelezen kans om aan een (tijdelijke) baan te komen. Zo ook Magda, toen een jonge meid van 16 die er wel als vakantiehelp wilde werken. Maar zij kon alleen als vaste kracht in dienst komen. Aangezien Magda op dat moment vakantie had, dacht ze: "Ik ga akkoord. Na twee maanden stop ik er gewoon mee en intussen heb ik dan mooi wat geld verdiend." Dat liep dus geheel anders. Magda nam nooit ontslag en kreeg het ook niet. Zij werkt er inmiddels 39 jaar tot volle tevredenheid van iedereen. Zij is een vertrouwd gezicht voor de vele mensen die in de zaak komen. Zover is na te gaan, was Jan Veron tot 1971 eigenaar van deze locatie met gewoon de naam *Coffeeshop*.

Werner Schaaphok en Hans Hessels

De *Coffeeshop* werd in 1971 gekocht door Cornelis Deegen, geboren in 1911, die als bedrijfsleider aantrad. Hij was de schoonvader van Werner Schaaphok en Hans Hessels, die getrouwd waren met zijn dochters Alice en Corina. Dit was dus een beste investering in de kinderen en aangetrouwden. Afgesproken werd dat Werner

en Hans als beheerders kwamen werken. De zaak kreeg een nieuwe naam *Coffeeshop-lunchroom Alrina*, de samenvoeging van de voornamen van de dochters van Deegen. De naam "Alrina" lag goed in het gehoor. Voor de beide heren was het wel even wennen, maar allengs werden ze handiger achter de toonbank. Zeker op de vrijdagavondse koopavond waren de tafeltjes goed bezet. Op zo'n vrijdagavond kwam een aantal mensen met een verstandelijke handicap van de AGO in Diemen met veel drukte de zaak binnen om de week af te sluiten. Alle tafels werden naast elkaar gezet en Werner kwam als volleerd ober de bestelling opnemen. Maar wat was het geval? Ze wilden alleen maar poffertjes eten. Helaas waren die er niet. Na veel heen en weer gepraat werd er patat besteld. Helaas kon Werner ook dit niet leveren. Zo langzaam als ze gekomen waren, zo langzaam gingen ze ook weer weg met de verzekering van de eigenaar dat poffertjes en patat voortaan op het menu zouden staan. Inderdaad kwamen ze na een paar weken terug en aten er voortaan op de vrijdagavond hun gewenste poffertjes. Het werden trouwe klanten; ze kwamen steeds weer terug. In deze jaren bestond het aanbod dus alleen uit koffie, thee of frisdrank, broodjes en gelukkig de poffertjes en patat frites.

Paroolbal

Het dagblad *Het Parool* had in die jaren een aantal extra activiteiten om meer interactie te creëren tussen de lezers en de krant. Zo reikte de in Amsterdamse media- en voetbalringen bekende en populaire Jaap ten Dam de *Paroolring* uit aan mensen die zich verdienstelijk hadden gemaakt voor een sportvereniging. De ring had de vorm van twee O's als teken van verbondenheid met je sportclub. In *Het Parool* kwam altijd een foto en een beschrijving van de verdienste van desbetreffende persoon bij te staan. In Diemen schoof Jaap ten Dam de ring aan de vingers van onder anderen Jaap Manshanden, Joop de Ridder en Herman Zaal. Het eerste elftal van DVAV, het huidige *sv Diemen*, kreeg in de coffeeshop, in aanwezigheid van alle spelers, trainers en voorzitter, de *Paroolbal* uitgereikt van Joop Stoffelen, een voormalige voetballer van Ajax. Na zijn hilarische toespraak reikte hij de bal uit aan aanvoerder Jan de Vries. En natuurlijk stond iedereen een dag later op de foto in *Het Parool*.

De selectie van D.V.A.V. poseert begin jaren '70 voor "Coffeeshop-Lunchroom Alrina". Ex-Ajaciëd Joop Stoffelen (staand links) heeft zojuist de Paroolbal uitgereikt aan aanvoerder Jan de Vries.

Werner Schaaphok

De verdiensten van voetballers waren in die jaren stukken minder dan tegenwoordig. Ze hadden er zelfs tijdens hun carrière vaak een baan bij en zeker als ze stopten met voetballen, waren ze niet financieel onafhankelijk. Een mogelijkheid om meer uit de *Coffeeshop Alrina* te halen was om het assortiment uit te breiden. Het gevolg was dat Werner, die begin jaren zestig bij Ajax voetbalde, met ijver aan de studie ging om zijn horecapapieren te halen. Die behaalde hij op 31 oktober 1972: een vergunning voor A: "een lunchroom van 49 m²" en B: "een coffeeshop van 34 m²".

De sfeer in de coffeeshop verbeterde zeker: veel aardige mensen en mooie meisjes, waar Werner vanaf de barzijde zeker oog voor had. Maar .... er bleef iets knagen.

1989. De sloop is in volle gang.

De noodkeet van de "Koffieshop Diemen" op het Claas van Maarsseplein tijdens de verbouwing in 1989.

Na de verbouwing staat er een moderne horecagelegenheid met een overkapte entree. Ook is er nu een vergunning voor een terras.

De woensdagmarkt op het plein voor de deur was voor Joop een welkome aanvulling op de werkzaamheden. Met een prachtige rijdende kar was *Coffeeshop Diemen* op de markt aanwezig. De dames liepen in alle vroegte langs de kooplieden met vers gezette koffie, soms aangevuld met appeltaart. Wat kon dit heerlijk zijn als het koud was! Verse koffie van Joop en natuurlijk van die superaardige, vrolijke dames die hen persoonlijk kwamen bedienen.

De Ajax-jongens

Ook bij de Ajax-jongens die in en rondom Diemen woonden, was de coffeeshop bekend. "Even naar de shop" was hun vaste

uitdrukking om de tijd tussen de trainingen te vullen. En zo liepen regelmatig onder anderen Danny Blind, Frank Rijkaard, Jari Litmanen, Frank Arnesen en Ole Tobiassen de zaak binnen. Frank Rijkaard pakte regelmatig even de fiets om tussen de trainingen in de Meer door de overheerlijke broodjes kroket van Joop te halen. Wat bijkletsen, de broodjes achter op de fiets en dan weer retour naar de Middenweg. Mooie tijden voor de Ajax-jongens en de klanten van de coffeeshop. Het was er altijd gezellig om even de wedstrijden door te nemen en dan weer verder met de borrel.

Ronde kaarttafel

Aan de linkerkant van de bar stond een ronde tafel, waar elke middag door verschillende mensen werd gekaart. Dit gaf iets huiselijks, de kaarttafel en de fruitautomaten. Vaak gaf dit reuring, heftige discussies en lange lachsalvo's klonken door de coffeeshop.

Maar rond 1989 voldeed de inrichting niet meer aan de eisen des tijds. De keuken moest groter, want het werd er drukker en drukker. Het eten en drinken gingen altijd door. Er kwamen aparte toiletten voor dames en heren. In die tijd liep men gewoon door de keuken om naar het toilet te gaan. Er was maar een toilet. Dat mocht wettelijk niet meer en dus moest er verbouwd worden. Maar ja, de vraag was: hoe? Een paar maanden de coffeeshop dicht zou klanten gaan kosten en bovendien wilde Joop de klanten absoluut niet in de steek laten. Er moest dus een alternatief komen.

Na veel overleg met de bouwmaatschappij kwam er een tijdelijke noodkeet. De warme band met de klanten moest behouden blijven. Het eten en drinken gingen gewoon door en men bleef elkaar zien. De klanten kwamen met veel zand aan de voeten naar binnen. Als ze eruit gingen lag het in de keet op de grond. Dus was het steeds vegen aan het eind van de dag om de volgende dag weer opnieuw te beginnen.

Verbouwing en heropening in 1989

Het moest een moderne, maar vooral zeer gezellige coffeeshop worden waar iedereen zich thuis kon voelen. Tevens moest het personeel genoeg ruimte hebben om prettig te werken. Een mooie ruimte met veel licht en zachte kleuren. Ook werd de voorzijde van een serre voorzien, waarin het heerlijk toeven was. Met het zonnetje in de rug en een zicht op de altijd voorbij gaande mensen. Bij mooi weer werden de terrasstoelen en -tafeltjes aan de buitenzijde neergezet. De vergunning kwam er ook: het terras mocht open van 1 april tot 1 oktober. Daar waren Gre en Joop al heel blij mee, al wilden ze toch wel langer het seizoen benutten.

Ronald Koeman, sterspeler met de bijnaam 'Sneeuwvlokje' van FC Barcelona, kwam voor de heropening van "Bar Bistro Le Shop" in 1989 speciaal voor Joop Grevestuk weer even naar Diemen.

Voor de heropening waren er veel mensen present. Iedereen wilde de nieuwe zaak met de naam *Bar Bistro Le Shop* wel eens zien. Grote trekpleister was ex-dorpsgenoot Ronald Koeman, die inmiddels bij *FC Barcelona* excelleerde. Het tekende beide mensen dat de beroemde voetballer voor Joop graag nog een keer naar Diemen kwam om bij wijze van stunt een bal door een ruit te pegelen. En aan de grote schare jonge fans deelde Koeman met alle geduld handtekeningen uit. Binnen bekeken de volwassenen de nieuwe inrichting. Gelukkig viel deze in de smaak: een leuke bar waar men gezellig aan kon zitten om even bij te komen. Mooie lichte kleuren en spotjes om het geheel een speels effect te geven. Ook de entree van het winkelcentrum had een nieuw aanzien gekregen met de naam *Diemerplein* en deed groot en ruim aan.

AGO

Joop en Gre werkten met een vaste groep trouw personeel. Af en toe kwam er een nieuwe kok. Ook die gaf dan weer eens wat variatie in het menu. Een goedlopende en bloeiende zaak ontstond, waarin veel mensen van een bepaald kaliber kwamen. Vaak zag men in de middag hetzelfde groepje mensen aan de tafel bij het raam zitten. Ze bespraken daar hun dagelijkse besommingen, dronken en aten er wat. De volgende dag zaten ze er weer met hopelijk een leuk nieuwtje. Het was vaak een vaste kern van mensen die aanwezig was.

In die tijd mochten de verstandelijk gehandicapten van de AGO op vrijdagavond zelf een bedragje pinnen bij de *Rabobank* tegenover de coffeeshop. Dit was nieuw voor hen en geld betekende ook naar de coffeeshop gaan. Ze werden altijd begeleid, vooral omdat de bedragen anders niet overeen kwamen met het saldo. Aangekomen bij de shop werden er grote coupes ijs besteld en heerlijk opgepeuzeld. Of er geld genoeg was? Ach, dat wisten ze niet, maar het ijs smaakte prima. Dus ook daar werd op gelet opdat deze mensen niet in de problemen kwamen.

Joop, zijn nicht en zijn zus Gre nemen het er even van (foto 1998 Gerrit Hols).

Personeelsfoto van de Coffeeshop eind jaren '90.

Soms was Joop te goed van vertrouwen of vond het gewoon zielig als iemand iets wilde drinken. Er was geen geld, dus werd er op de pof een glaasje ingeschonken. Meestal werd dit vertrouwen niet beschaamd. Helaas werd de rekening ook wel eens niet betaald. Op een gegeven moment kwam er een onbekende man binnen, die 30 broodjes bestelde. Joop was druk in de weer met de bestelling toen de man zei dat hij even zijn knip uit de auto moest pakken. Die man moet nog terugkomen. Joop zat wel met zijn 30 broodjes!

Overlijden Joop en Gre

Zoals elk jaar staat de kermis aan de voorkant op het plein. Joop zorgde ervoor dat de draaimolen bij hem voor de deur kwam vlakbij het terras. Zo konden de ouders hun hapje en drankje nemen, terwijl de kinderen zich vermaakten in de draaimolen. De kinderen hadden lol, de ouders ook en Joop genoot hiervan. Eind 1999 kwamen er andere beheerders. Joop en Gre, die niet meer de jongsten waren, bleven op de achtergrond aanwezig. De betreffende beheerder was uiteindelijk wel de eindverantwoordelijke. Toch liepen de zaken anders zodat het verstandig leek de zaak te verkopen.

In 2004 viel de beslissing om de zaak te verkopen aan *Délifrance*. Onder deze naam zit de zaak er nu alweer vier jaar. Er is aan de voorzijde een loket waar men een broodje of andere kleine etenswaren mee kan nemen. De werknemers uit de buurt maken hier veelvuldig gebruik van.

Op 24 augustus 2007 overleed Joop vrij plotseling, een paar jaar na zijn zus Gre. Veel mensen in Diemen zullen deze twee unieke mensen, Gre en Joop, altijd in hun herinnering houden. Hun namen zijn voor altijd verbonden aan deze zaak.

Speciale dank gaat uit naar Magda, Jolanda en Sylvia van de Coffeeshop Diemen (nu Délifrance), Werner Schaaphok en Rietje Weel voor het vertellen van hun verhalen en het beschikbaar stellen van de foto's.

“KIJK EENS SJAANTJE, WAT IK HEB GEMAAKT”

Taco ten Dam

Theo van der Meer (1939) is de zoon van Theodorus ('Dirk') en Jeanette ('Sjaan') van der Meer-Sibbel. Zijn ouders werden in de jaren vijftig de uitbaters van het café aan de Hartveldseweg 30, dat toen bekend stond als *Café De Blauwe Tegel*, het huidige *Café Mell*. Theo junior zelf trad later in de voetsporen van zijn vader en runde zelf van 1984 tot 2003 met zijn vrouw Rini *Café Het Praathuis* in Betondorp. Theo haalt herinneringen op van een bijzondere periode in de geschiedenis van de Diemense horeca.

Lange traditie *Café Mell*

Het huidige *Café Mell* aan de Hartveldseweg 30 is een horecagelegenheid met een lange traditie. Al bijna een eeuw geleden stond daar, op de hoek van de Schoolstraat, tot 1934 de Bickerstraat geheten, een café met een terras in de voortuin. Op ansichtkaarten met afbeeldingen uit de eerste tien jaren van de vorige eeuw staat het raadhuis met dokterswoning (1880), naast het imposante in 1883 gebouwde *Het Wapen van Diemen* (bijgenaamd het 'Zwitsers Hotel'), in volle glorie te pronken. Medio 1915 moet daar toen het blok huizen zijn gebouwd, waar *Café Mell* nu nog steeds deel van uitmaakt. Rond 1917 staat de uitspanning bekend als *Café Het Wissel*. Niet zo vreemd als je bedenkt dat de *Gooische Stoomtram* daar sinds 1881 met veel lawaai en stoomwolken van spoor wisselde. Vanaf het eerste moment afficheert het café zich met een groot bord boven het toegangshek als een "Café Billard" waar Amstel bier wordt geschonken. De biljarttraditie wordt overigens tot op de dag van vandaag in *Café Mell* in ere gehouden. In 1936 doopte Piet Merks het café om tot *De Tramhalte* en in 1938 gaf de nieuwe eigenaar C. Ruurs er de naam *Café Neutraal* aan. Na de oorlog, in 1946, heette het etablissement *Café Huybers*, maar in de volksmond werd het steevast *De Blauwe Tegel* genoemd. Die laatste naam kwam voort uit de kleine blauwe tegeltjes die Huybers onder de ramen in de gevel van het

Een goedlachse Dirk van der Meer begin jaren vijftig op de Hartveldseweg (foto coll. familie Van der Meer).

pand had laten aanbrengen.

Vrachtrijder en verhuizer

Theo 'Dirk' van der Meer senior had nooit iets met de horeca gehad, toen hij in 1948 besloot *De Blauwe Tegel* van Huybers aan de Hartveldseweg over te nemen. Theo: "Mijn vader heette

Op een zeer stille Hartveldseweg staat op de hoek van de Bickerstraat (nu Schoolstraat) "Café Het Wissel" (nu "Café Mell"). Boven de ingang van de voortuin staat "Café Billard", een traditie die tot op de dag van vandaag is volgehouden (foto 1917 coll. Gemeentearchief Diemen).

"The Sting" in Diemen: Vijf Diemense bravoure jongens eind jaren twintig op pad. Achterin: Nelis Blom, de manke knecht bij Saan, achter het stuur Piet Saan sr., zittend op de treeplank Jan Goedhart, aannemer die later de huizen aan het C.J. der Kinderenplein bouwde, staand Dirk van der Meer, vrachtrijder en later eigenaar van "Café Van der Meer" en met de accordeon Hein van Dam (foto coll. familie Van der Meer).

officieel Theodorus, maar iedereen noemde hem Dirk; dat was gewoon zijn bijnaam. Geen idee hoe hij daar aan kwam." Tot het moment dat hij het café overnam, was hij zelfstandig vrachtrijder/verhuizer in Diemen 'over de brug' aan de Ouderkerkerlaan 28. Hij woonde daar met zijn vrouw Jeanette ('Sjaan') en drie kinderen (Lenie, Theo en Debby). Sjaan was de dochter van aannemer Sibbel van de Ringdijk in de Watergraafsmeer. In het huis naast hen op nummer 26 woonden Dirks moeder, zijn broer Willem en zijn zusters Catrien en Annie. Willem van der Meer was een binnenvaartschipper die zijn dekschuit in de Keulse Vaart had liggen.

Dirk reed met twee vrachtwagens vaak vaste vrachtjes en nam verder alles aan wat op zijn weg kwam. Theo: "Zo reed mijn vader bijvoorbeeld meel voor bakkerij De Hoop in Duivendrecht, maar ook behang voor Rath en Doodheever."

Kat en duif van Vreeken

Min of meer gedwongen door een reumatische aandoening die hij met zijn werk in de altijd koude, vochtige en tochtige vrachtwagen had opgelopen, moest Dirk het rijden op een gegeven moment voor gezien houden. Piet Saan, die in die dagen zijn bedrijf had aan de Muiderstraatweg, nam een vrachtwagen over. Niet zo zeer de wagen bleek het doel van de aankoop, maar de vergunning voor het vervoer van een bepaalde tonnage vracht die bij de vrachtwagen hoorde.

Het gezin Van der Meer verhuisde naar Diemen 'voor de brug'

De Hartveldseweg medio 1918 (prentbriefkaart uitg. A.H. de Wild).

Bezoekt **Café Huybers**

Hartveldseweg 33 — Diemen

Aanbevelend, HUYBERS

Advertentie september 1947.

Café v. d. Meer

Hartveldseweg 30 — Telefoon 51727

Heropening

OP VRIJDAGMIDDAG 3 MEI
's MIDDAGS OM DRIE UUR.

Beleefd aanbevelend,
J. W. VAN DER MEER-SIBBEL

Advertentie De Nieuwe Diemerpost 1 mei 1963.

en betrok de woning boven het café aan de Hartveldseweg 30. In het huis aan de Ouderkerkerlaan kwam de melkrijder Van Rijn te wonen. Het gezin voelde zich snel thuis aan de veel drukker Hartveldseweg waar het café deel uitmaakte van drie zaken die in hetzelfde blok gevestigd waren. Buren waren sigarenwinkelier Vreeken en op de andere hoek groenteman Woud. Theo: "Onze woning was boven, maar we leefden eigenlijk in de keuken beneden." Met buurman Woud wilde het nog wel eens botsen als de kat van Van der Meer weer eens op pad was geweest en onderweg een duif van Woud was tegengekomen. Op een keer sprong de kat pardoes door het bovenlicht het café binnen en belandde met een flinke duif in zijn bek op een tafel voor de verbouwde klanten.

Jeanette 'Sjaan' van der Meer-Sibbel rond 1950 aan de bar bij de oude kassa (foto coll. familie Van der Meer).

Holland-België

Zijn drukke leven als vrachtrijder/verhuizer mocht dan voorbij zijn, het betekende niet dat Dirk en Sjaan het rustig aan konden doen. Om negen uur in de ochtend ging de deur van het café open en de loop zat er vaak goed in. Theo: "Soms waren er hele drukke perioden en dan opeens was er dan weer een run op *Café Aan de Stegge*. Dat wisselde nogal eens. *Aan de Stegge* deed het bijvoorbeeld heel goed door al snel de televisie het café in te halen. Dan zat je met een zaal vol Holland-België te kijken op een heel klein zwart-wit teeveetje."

Als de laatste bezoekers rond middernacht *De Blauwe Tegel* verlieten en de meeste nog even een afzakkertje gingen halen een paar honderd meter verderop bij *Van der Vuurst*, moest er nog wel worden schoongemaakt. Theo: "Vreemd genoeg was de sluitingstijd voor de horeca in Diemen 24.00 uur, maar in Amsterdam was dat 01.00 uur en *Van der Vuurst* lag natuurlijk net in Amsterdam."

Borrelglas op dak kerk

Alleen in het weekend werkte Van der Meer met een hulp, met name Gerard Hartsink. Voor de kleine klusjes in het café, zoals het aanvullen van de flesjes en kolen scheppen, werden ook de kinderen regelmatig aan het werk gezet. In de grote, maar lage kelder onder het pand heeft Theo heel wat keren zijn hoofd gestoten aan de dikke balk. Theo: "Ja, al hing er een bordje: 'Pas op voor uw... benen'. Caféhumor." Zoals dat gaat in een café, was er altijd wel wat te lachen. Zoals die keer dat de klanten hun ogen niet konden geloven toen Flip de 'Wasbaas' (alias 'Flip de Boordenman', alias 'Rooie Flip', alias 'Blauwe Flip') het café binnenstapte. Slechts gekleed in een onderbroek liep Flip een rondje om het biljart, liep weer de deur uit, stapte op zijn bakfiets en fietste doodgemoedeerd over de Hartveldseweg. Daarmee bleek Flip een wedden-

schap gewonnen te hebben die hij kort tevoren in *Café 't Straatje* in de Burgemeester Bickerstraat had afgesloten.

En later die keer toen Piet Glas, de aannemer uit de Weesperstraat, aan de overkant op het dak van de Petruskerk bezig was met de pannen te vervangen. Piet die graag een borreltje uit een kelkje dronk, stapte in de pauze het café binnen en vroeg de eigenaresse even naar het zijraam te komen: "Kijk eens Sjaantje wat ik heb gemaakt." Hoog in de lucht op het schuine dak van de kerk was de vorm van een kelkje te zien. Piet Glas had met de nieuwe pannen zorgvuldig de afbeelding van een borrelglas neergelegd.

Overigens was de officiële naam van de kerk, *Sint Petrus' Banden*, vaak te ingewikkeld voor de caféngangers die in wandelgangen dan ook wel spraken van de "Bandenfabriek".

Strafregels

De verhuizing had voor Theo in ieder geval het voordeel gehad dat hij alleen maar de straat hoefde over te steken om naar school te gaan. Het schoolgebouw van de katholieke *Sint-Petrusschool* stond toen immers aan de overkant. En spelen was ook hier geen probleem. Aan de overkant lag naast de kerk een braakliggend terrein dat de "woestijn" werd genoemd en waar prima gespeeld kon worden. Maar ook verderop in de polder was het goed toeven voor de jeugd. Theo: "En ja, soms ging het mis en moest ik weer strafregels schrijven op het gemeentehuis bij meneer Van Kleef. Zo hadden we eens een paar ruitertjes, van die keurig opgezette stroballen, omgegooid en waren we gesnapt door de politie. Een andere keer dreigde ik aangehouden te worden omdat mijn fietslampen het niet deden. Ik gooide mijn fiets neer en zette het op een rennen. Vlakbij huis kwam ik de agenten tegen met mijn fiets. Op de vraag of dat mijn fiets was, zei ik natuurlijk nee. De agenten zetten de fiets in het koetshuis achter het politiebureau. Omdat ik daar wel eens van mijn vader eten moest brengen naar de arrestanten, wist ik daar wel de weg en nam dus mijn fiets weer mee. Daar zijn ze toen wel achter gekomen, maar de hele zaak is na sluitingstijd door mijn ouders gesust. De politieagenten die moesten toezien op het naleven van de sluitingstijden, dronken dan wel eens een glaasje mee. Zo gemoedelijk was het wel in Diemen."

Sjaantje van der Meer achter de bar van haar café (foto coll. familie Van der Meer).

Prins Bernhard op het toilet?

Hoewel het café hoofdzakelijk bezocht werd door Diemenaren en Betondorpelingen is de beroemdste klant ooit misschien wel Prins Bernhard geweest. De prins reed vaak door Diemen naar Amsterdam en was in 1937 zelfs betrokken bij een ernstig verkeersongeluk op de Muiderstraatweg. En ook de Diemense dokter Hartman kon op zijn warme sympathie rekenen nadat deze eerste hulp had verricht na het ongeluk. Maar hoe zit dat dan met *Café De Blauwe Tegel* en Prins Bernhard? De geruchtenmachine produceert al jarenlang het verhaal dat op een dag een prachtige, grote, zwarte, glimmende auto stopte voor het café. Er stapten mannen uit die meteen in de houding sprongen en salueerden. Prins Bernhard of een man sterk gelijkend op Prins Bernhard liep het café binnen, ging zwiingend zonder verder te groeten naar het toilet en verdween na enkele minuten weer op dezelfde manier uit het café. Gebeurd of niet: het is een mooi verhaal!

Overlijden Dirk

Op een kwade dag sloeg het noodlot toe. Op 19 januari 1954 overleed Dirk van der Meer plotseling op 46-jarige leeftijd aan een hartaanval. In de Diemense gemeenschap dacht men wel te weten waarom. Dirk had zich daags tevoren enorm druk gemaakt tijdens een caféruzie waarbij hij zelfs bedreigd was met de dood. De emotie zou hem te veel zijn geworden. Dirk van der Meer werd begraven aan de overkant op de katholieke begraafplaats achter Sint Petrus' Banden.

Sjaan van der Meer zette het café voort door hard te werken en personeel in dienst te nemen onder wie de obers Henk Veen en Rinus van der Heide. Rond 1960 verpachtte zij het café korte tijd aan Theo Ruirok van der Werve, maar later ging ze toch weer zelf in het café werken, van tijd tot tijd bijgestaan door dochter Lenie. In 1965 verkocht Sjaan het café aan de familie Mell die afkomstig was uit IJmuiden, waarna de naam *Café Van der Meer*

Op de ijsbaan eind jaren veertig op het sportveld bij de Diemerbrug. Theo en Lenie van der Meer met buurmeisje Marietje van Winterswijk (foto coll. familie Van der Meer).

oftewel *De Blauwe Tegel* verdween en plaats maakte voor *Café Mell*. Sjaan van der Meer ging weer wonen aan de Ouderkerkerlaan. Zij zette nooit meer een voet in haar voormalige zaak. Zij overleed op 1 mei 1994 op 87-jarige leeftijd.

De Hartveldseweg begin jaren zestig met gescheiden ventweg en rijksweg. De foto, die is genomen van de toren van de Sint-Petrus' Banden Kerk, toont links "Café Van der Meer" op de hoek van de Schoolstraat (foto coll. familie Van der Meer).

VAN "DE EENDENKORF" TOT "HET WAPEN VAN DIEMEN"

Taco ten Dam & Wiard Krook

Diemens-Zuid blijft de uitstraling houden van een jonge wijk, maar de door Lange Frans en Baas B met veel succes landelijk op de kaart gezette woonwijk ("Mee naar Diemen-Zuid") staat er inmiddels alweer rond de 30 jaar. Oude Diemenaren noemen Diemen-Zuid nog wel eens het Diemen "over de brug". Hier lag bij de Hervormde kerk het sportterrein dat in de jaren dertig regelmatig het toneel was van openluchtfeesten (zoals de jubileumfeesten van D.V.A.V.) en later in de jaren vijftig de kinderwagenraces met verklede deelnemers. De 'Beddenrace', een initiatief van een groep vriendinnen rond Natahsa Verheij, past wat dat betreft helemaal in de Diemense volkstraditie van openluchtfeesten. Natasha Verheij en haar man Jos Mooij zwaaien inmiddels elf jaar de scepter in *Grand-Café Restaurant Het Wapen van Diemen* aan de Ouderkerkerlaan 8.

Heftige raadsdebatten

In 1980 werd het *Sportcentrum Wethouder F.B. Duran* aan de Ouderkerkerlaan 10 in Diemen-Zuid feestelijk geopend. Waar eens "over de brug" aan deze landelijke laan de boterbloemen bloeiden en de koeien loeiden, stond nu tegenover de karakteristieke flats van de beroemde architecten Alberts en Van Huet een blikvanger met grootstedse allure. Een sportcomplex met ondermeer een overdekt 25 meter zwembad, een instructiebad, een sporthal, een sauna, meerdere sportzalen, een vergaderzaal en ondergrondse schietbanen, dat echter niet geheel onomstreden was in het Diemen van de jaren 1970-80. Naast heftige raadsdebatten verschenen er ook diverse ingezonden stukken in de *Diemer Courant*. Deze pessimistisch gestemde brieven-schrijvers voorspelden dat Diemen wel eens failliet zou kunnen gaan door de bouw van zo'n luxe sporttempel in een relatief kleine gemeente. Zover is het gelukkig nooit gekomen en het veel bezochte sportcentrum is niet meer weg te denken in het huidige Diemen.

CAFE RESTAURANT

Sportcentrum Wethouder F. B. Duran
Ouderkerkerlaan 8 - Diemen
Tel. 020 - 95 08 55

Het "Sportcentrum F.B. Duran" ten tijde van de opening. Geheel rechts "Café-Restaurant De Eendenkorf" (foto 1980 Gerrit Hols).

De Eendekorf

Een van de vele faciliteiten die binnen het *Sportcentrum Duran* te vinden waren, was het eetcafé *De Eendekorf* op het adres Ouderkerkerlaan 8. De trotse eerste eigenaren waren Ben en Ineke Peters. Ondanks dat zij zich realiseerden dat de horeca-ruimte in Diemen onmiddellijk een associatie zou oproepen met het zwembad, streefden zij naar een zaak met een chique uitstraling waarin jazzmuziek een belangrijke rol moest spelen. Een inrichting met veel rode velours bekleding en optredens van onder andere Johnny Meijer, de 'Koning van de Accordeon'. De veelzijdige Meijer was zeker niet alleen de vrolijke volksartiest die hem een standbeeld te midden van Johnny Jordaan, Tante Leen en Manke Nelis aan de Amsterdamse Elandsgracht zou opleveren. Meijer had wereldwijd een naam als een virtuoos jazz-accordeonist, maar uitnodigingen voor optredens uit de hele wereld liet Johnny lopen. Hij was te vergroeid met de Jordaan en moest gewoon elke dag de Westertoren zien. Een uitstapje op zondagmiddag naar Diemen maakte hij echter graag.

Pannenkoekenrestaurant

Hoewel de chique zaak kon rekenen op een redelijke klandizie van vermogende zakenmensen, lukte het niet de doorsnee Diemenaren in groten getale naar de Ouderkerkerlaan te lokken. Ben en Ineke gingen dan ook een strijd aan met de gemeente om de huurpenningen naar beneden te krijgen en deze meer in overeenstemming te brengen met de mogelijkheden. Dat mislukte echter en zij trokken naar elders om hun geluk te beproeven. Momenteel runnen zij het Belgisch biercafé *Het Elfdegebod* aan de Zeedijk in Amsterdam.

De Eendekorf kreeg nieuwe uitbaters: Jack en Els Vermeulen. Zij probeerden de zaak inderdaad toegankelijker te maken voor het grote publiek in de vorm van een pannenkoekenrestaurant. Het rode velours moest plaats maken voor bonte doeken, rieten bekleding en plavuizen op de vloer. Ook Jack en Els zouden er niet geheel in slagen het café-restaurant volgens hun droomscenario van de grond te krijgen waardoor de gemeente eind 1997 op zoek moest naar een nieuwe huurder.

Uitbreiding

In het begin van 1998 krijgt de horeca-inrichting in het *Sportcentrum Duran* (dat inmiddels werd uitgebreid met een whirlpool, een Turkse tuin, een overdekte zonneweide, zonnebanken, een fitness ruimte, een thermen sauna en squashbanen) nieuwe eigenaren. Natasha Verheij en Jos Mooij hadden concrete plannen om van de oude *De Eendekorf* iets geheel anders te maken.

Natasha en Jos, die in Diemen woonden, konden bogen op heel wat ervaring in de horecabranche. Tot aan de sluiting van het *Ajax*-stadion in De Meer hadden ze vijf jaar lang met groot succes op het terrein pal naast het stadion de sportkantine gerund van de daar gevestigde voetbal- en tennisclub. *Ajax*-spelers kwamen er graag. Waar bij wedstrijden de planken over de sloot naar het VVGA-terrein steevast door suppoosten bewaakt werden, konden zij met een korte oversteek terecht in het gezellige clubhuis. Aan deze tijd herinnert nog een *Ajax*-voetbalshirt met daarop de handtekeningen van alle spelers uit die tijd. Toen het niet lukte om hun activiteiten in de nieuwe *Arena* voort te zetten, begonnen Natasha en Jos een restaurant op de hoek van de Binnen Dommersstraat en de Vinkenstraat in Amsterdam.

De trotse eigenaren Jos en Natasha van "Het Wapen van Diemen" (foto 1998 Gerrit Hols).

Het Wapen van Diemen

Toen de gelegenheid zich aandeed om *De Eendekorf* over te nemen, hoefde het ondernemende koppel niet lang na te denken. Het bleek namelijk niet eenvoudig om met succes een restaurant te runnen in een gebied waar je struikelt over de eettentjes. Diemen-Zuid daarentegen, met geen enkele horecavestiging, bood veel meer perspectief.

Na een grondige facelift van het nogal ouderwets ogende restaurant in het sportcentrum werd in februari 1998 bar-restaurant *Het Wapen van Diemen* geopend. In een interview met de *Diemer Courant* vertelde barman Arie: "Wij hebben geen happy hours, maar happy days." Deze uitspraak gaf aan waarvoor *Het Wapen van Diemen* zou gaan staan, namelijk gezelligheid. De inwoners van Diemen en omstreken werden uitgenodigd voor een tapbier-tje aan de bar en een lekker stukje vlees van de grill.

De naamgeving was niet moeilijk, zo vertelde Natasha: "Ieder dorp en stad heeft een 'Wapen van ...', en bovendien geeft zo'n

Na de opening van "Het Wapen" wordt aan burgemeester Bob de Hon gedemonstreerd hoe een goed pilsje moet worden getapt.

naam ook een extra cachet aan de zaak". Niet wetend overigens van het feit dat aan het eind van de negentiende eeuw er ook een horecagelegenheid was in Diemen met de naam *Het Wapen van Diemen*, namelijk het zogenoemde 'Zwitsers Hotel' aan de Hartveldseweg.

Veel sporters

Uiteraard wordt *Het Wapen van Diemen* door de week veel bezocht door sporters die na hun inspanningen wat ontspanning zoeken met een koel drankje. Jos, toentertijd in de *Diemer Courant*: "Onze zaak heeft inderdaad weer iets weg van een sportkantine, maar dan toch anders. Veel sporters komen graag terug met hun familie of zakenrelaties om het restaurant uit te proberen."

Natasha en Jos wonen met hun gezin in Diemen-Zuid. Voor Jos was Diemen niet onbekend, want hij verhuisde op 13-jarige

leeftijd van Amsterdam naar de Diemense Muiderstraatweg. Inmiddels is het gezin uitgegroeid met dochter Sanne, zoon Lucas, en de drieling Hugo, Sam en Robbert.

Beddenrace

In 2006 werd het café-restaurant gedeelte van het *Grand-Café Restaurant Het Wapen van Diemen*, zoals de horecaonderneming nu heet, geheel gerenoveerd. Naast de uitgebreide horeca-activiteiten organiseren Natasha en Jos ook regelmatig evenementen voor een goed doel. Toen de talentenjacht een groot jaarlijks terugkerend succes bleek en themafeesten zoals 'Spaanse fees-

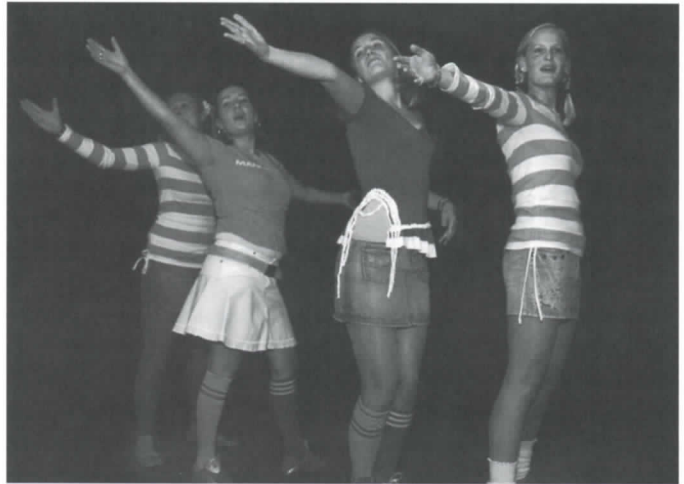
Natasha in haar element in "Het Wapen van Diemen". Foto's boven: Ook de keuken is in vol bedrijf en de muzikanten zorgen voor gezelligheid.

ten' en een 'Beach Party' veel mensen trokken, kreeg het creatieve team rond Natasha een subliem idee in de schoot geworpen toen Saskia Kok met het plan kwam voor een beddenrace. Inmiddels is dit festijn, waarin teams met ziekenhuisbedden het tegen elkaar opnemen in een zinderende race, uitgegroeid tot een feest waar de afgelopen jaren veel bekende artiesten belangeloos kwamen optreden. Natuurlijk de dorpsgenoten Lange Frans en Baas B ("Jij moet mee naar Diemen-Zuid, want je ziet er lekker uit") en Peter Beense ("Duizend lieve kusjes"), maar ook Ben Cramer ("Hij was maar een clown"), Wolter Kroes ("Ik heb de hele nacht liggen dromen"), Pierre van Dam ("Dat bruine café") en Robert Leroy ("Jij leeft in mij"). Natasha, Saskia, Jeanette Vet en Susanne Boosten zijn de dragers van het succes dat met een enorme schare vrijwilligers, onder wie veel jeugd, een vaste plaats heeft veroverd in de festiviteitenagenda van Diemen. Om geruchten te ontkrachten dat *Het Wapen van Diemen* zelf beter zou worden van dit goeddoelenevenement werd de organisatie ondergebracht in de *Stichting Beddenrace*, waarmee op alle fronten helderheid en transparantie werd gegeven. In de afgelopen jaren mochten veel goede doelen een financiële bijdrage via de 'Beddenrace' ontvangen. Zoals de kinderspeelhoek van de keel, neus en oorafdeling van het AMC, het *Emma Kinderziekenhuis*, de *Stichting AGO Cordaan* en *Only Friends* die in Amsterdam-Noord een sportaccommodatie voor minder valide kinderen wil realiseren.

Talentsjachten

De talentsjachten zijn inmiddels uitgegroeid tot een evenement met landelijke allure. Uit het hele land komen de verwachtingsvolle talenten naar de Ouderkerkerlaan om via een van de voorronde-avonden een plaatsje in de finale te veroveren. Natasha: "Ik draag de talentsjachten een warm hart toe omdat het elke keer weer een feest is te zien en te horen wat voor talent er werkelijk nog is in Nederland."

Naast talentsjachten worden in "Het Wapen" ook regelmatig Playback Shows georganiseerd. De foto is uit 2004.

Het Wapen van Diemen

Café Restaurant

- ◆ Feestelijk Dineren
- ◆ Gezellig Borrelen
- ◆ Bruiloften
- ◆ Recepties
- ◆ Catering

- Regelmatig "Thema-Feesten" op de zaterdagavond, bel voor data.

Ruime gratis parkeergelegenheid.

LIVE JAZZ MUZIEK

Ouderkerkerlaan 8
1112 BE Diemen.
Tel. 020-6950855
Fax 020-6007241

Elke 1e zondag en
3e donderdag van de maand
"Live Jazzmuziek".

De beddenracers in volle actie tijdens het evenement van 2008 (foto Diemer Nieuws).

Bronnen

- Bronk, Albert: *Beroemd worden door liters zweetdruppels*, in: **Diemer Courant**, 8 maart 2000.
- Köhler, Stasja: *Diemenaar Diemenees: De Diemense Susanna Pastijn (38) werkt al tien jaar in het Wapen van Diemen*, in: **Diemer Courant**, 20 oktober 2008.
- Pichotte, Jella: *Wapen van Diemen kent alleen happy days*, in: **Diemer Courant**, 18 maart 1998.
- Vlijmen, Ingrid van: *Onder Ons: Natasha Verheij*, in: **Diemer Nieuws**, 10 april 2008.
- Interview met Natasha Verheij en Saskia Kok op 25 november 2008.
- www.hetwapenvandiemen.nl

Tenzij anders vermeld zijn de afbeeldingen afkomstig uit het archief van "Het Wapen van Diemen".

VERGUNNINGEN VOOR DE HORECA

Dorien Bult

Een horecagelegenheid heeft onder andere een vergunning nodig om alcoholische dranken te mogen schenken. Natuurlijk kregen in de loop van de geschiedenis ook de Diemense etablissementen met allerlei vergunningen te maken. Dorien Bult dook in de geschiedenis van de vergunningen en beschrijft het verhaal met een persoonlijke invalshoek.

Overheid

Een ieder weet natuurlijk wat een vergunning is, maar wat is het in de bijzondere betekenis van de horeca? Letterlijk vermeldt de Van Dale: "toestemming van de overheid, concessie tot het verkopen van sterkedrank in 't klein." En verderop staat nog: "(informeel) te veel vergunning gebruikt hebben, dronken zijn." Het is maar dat u het weet!

Er is heel wat opgetekend over de lokalen waarin in de voorbije eeuwen die 'vergunning' werd genuttigd. En niet alleen valt er veel te lezen over wat er werd weggedronken (bier tot het begin

van de 19e eeuw, en later vooral jenever en brandewijn), maar ook wie zij als gasten hadden voor vergaderingen bijvoorbeeld. Vele zittingen van diverse burgemeesters en even zovele vergaderingen van schout en schepenen en burgemeesters en wethouders hebben, ook in Diemen en omgeving, in voorbije eeuwen plaatsgehadt in een tapperij of slijterij.

Vroeger

In 1881 werd de eerste drankwet ingevoerd. Een wet die voor de sector die we nu wel omschrijven als "horeca" en die in vroegere dagen gegolden zou hebben voor tapperijen, herbergen en logementen. De voornaamste bepalingen waren: zonder vergunning niet mogen tappen en het aantal lokalen in een bepaald gebied werd vastgesteld. Alles voor het beoogde doel: beteugeling van openbare dronkenschap.

De gevolgen voor, zoals we het nu zullen noemen, de sector, bleven niet uit. Sommige tappers verdwenen en anderen vergrooten juist hun ruimten.

Het was zo'n twintig jaar later, rond 1900, dat men van mening was dat de wet verbeterd moest worden met betrekking tot de inrichting (ventilatie, verlichting, ruimte) van het lokaal. Verder werd de vergunning aan de persoon van de vergunninghouder gebonden. Dit zogenoemde uitstervingsstelsel wordt iets milder toegepast, in die zin dat bij de dood van de vergunninghouder de vergunning eenmaal op echtgenoot of kind mag worden overgeschreven. Waar echter niet vanaf mocht worden geweken, is het aantal uit te geven vergunningen dat aan een strikt maximum in een bepaalde omgeving werd gebonden. Een horecavergunning was dus in wezen een kostbaar bezit. Het gebeurde dan ook regelmatig dat vergunninghouders hun papieren verpachten. Op de Amsterdamse Nieuwendijk was het tarief in de jaren kort na de oorlog veertig gulden per week plus een fles jenever.

Nieuwe wet

Omstreeks de jaren zestig bedenkt de overheid dat er een nieuwe drank- en horecawet moet komen. Het aantal vergunningen is in 1960 na tachtig jaar teruggelopen van 78 per 10.000 inwoners tot 16 op hetzelfde aantal. De consumptie van gedistilleerd, bier en wijn bevindt zich op een redelijk niveau en de vrees voor openbare dronkenschap is niet toegenomen. Ook verwachtte de toenmalige minister Veldkamp geen toename van het aantal plaatsen waar alcoholhoudende dranken worden verkocht.

Na eindeloze discussies onder andere over wettelijke omschrijvingen van een 'kroegje', een 'cafeetje' en dergelijke treedt de Drank- en Horecawet op 1 november 1967 in werking. De eisen zijn verzwaard, de vergunning vereenvoudigd en het maximumstelsel is verdwenen

(Dit formulier moet vóór de invulling, worden gezegd ten kantore van het huisgevoon Zegel op het voornamig O. I. Binnenhuis, Hoogstraat 24)

Aan **Diemen**
Burgemeester en Wethouders van ~~Amsterdam~~

De ondergeteekende (1) Catharina Margaretha Johanna Held
inwonster van Frederic Pieter Burggraaf thans woon-
achtig Leliegracht 50 te Amsterdam
vraagt vergunning om, in (2) Raadhuis te Diemen in het beneden gedeelte
van gemeld perceel, sterke drank in het klein, (d. i. bij hoeveelheden van minder
dan twee liters) te blijven verkoopen.
De huisgenooten van adresant boven den leeftijd van zestien jaren zijn:

(3) Jan Burggraaf oud 49 jaar
Margaretha Held (geb. Ruhr) oud 70 jaar
Frederic Pieter Burggraaf oud 51 jaar

Adresant verklaart, dat in bovenvermelde localiteit op 1 Mei 1881 zonder
strijd met wet of verordening, sterke drank werd verkocht door (4) ~~haarzelf~~
en dat het debiet gedurende de drie maanden heeft bedragen (5)
 tachtig .Liters sterke drank.
(6) 30 December 1881 't welk doende

(7)

(1) in te vullen namen, voornamen voluit, straat, herloop of be-
drijf en woonplaats, met vermelding van straat of gracht en
huisnummer.
(2) in te vullen in welke localiteit van het perceel (bijvoorbeeld:
het voorhuis, de boven-voorkamer, de huiskamer).
(3) in te vullen huize namen, voornamen voluit en hun aantal,
herloop of bedrijf.
(4) in te vullen stammet (naam) of den naam van droegne,
die op dat tijdstip de zaak uitoefende.
(5) in te vullen het aantal liters, voluit in woorden. Indien bij
de zaak niet gedurende 12 maanden heeft uitgevoerd, wordt
opzate verking van het aantal liters in den tijd waarover
dit loep.
(6) in te vullen den datum.
(7) handtekening.

C. M. J. Burggraaf
Held

De horecavergunning van Catharina Margaretha Johanna Burggraaf-Held, gedateerd 30 december 1881, voor de "thans in aanbouw zijnde percelen naast het Raadhuis te Diemen in het beneden gedeelte". Deze nieuwe horecaonderneming maakte deel uit van "Het Wapen van Diemen" (bijgenaamd "Het Zwitsers Hotel") aan de Hartveldseweg (Gemeentearchief Diemen).

Elke tijd brengt weer iets nieuws. Zo kwam in januari 2000 kwam wederom een aangepaste wet van kracht en volgens de laatste berichten is er wederom een nieuwe wet in voorbereiding.

BOB

Wat is er veel veranderd in de periode vanaf het moment dat de overheden probeerden het drankverbruik te beteugelen. Nieuwe woorden en begrippen zijn aan onze taal toegevoegd en te bespeuren. Voorbeelden van deze woorden zijn "BOB" (bewust onbeschonken bestuurder), "comazuipen" en "indrinken", waarmee een weerzinwekkende trend bedoeld wordt die vooral onder sommige plattelandsjongeren gangbaar is.

Oervorm herberg

Terwijl ik me verder verdiep in de geschiedenis van de herberg, kom ik het boek "Geschiedenis van de dorst" van Raymond van Uytven een precieze beschrijving tegen van de oervorm van een doorsnee herberg die ik u niet wil onthouden. U dient zich wel

even te verplaatsen in de zuidelijke gewesten van de Lage Landen meer dan een eeuw geleden. Van Uytven schrijft onder andere – en ik citeer:

"Een gelagzaal van een doorsneeherberg was uitgerust met een aantal tafeltjes, stoelen en banken, een haard of centrale kachel, veelal een 'Leuvense stoof' (een plattebuiskachel) en een toog. Pas omstreeks 1870 werd die bij de betere gelegenheden uitgerust met een glimmende bierpomp met porseleinen handvat, waardoor het bier onder druk vanuit het vat in de kelder kon worden getapt. Op de schouw of aan de wand prijkten altijd wel een uurwerk en een kruisbeeld. Ook een beeld van Onze-Lieve-Vrouw was niet ongewoon. Aan de wand hingen bovendien een prijslijst, prenten en reclameborden voor bier of likeuren. Enkele petroleumlampen zorgden voor de verlichting. Bij de aanleg van de gasdistributie, voor het eerst in 1835 te Leuven, waren de herbergiers er als de kippen bij om zich aan te sluiten. De klanten beschikten bovendien over een paar koperen vuurpotten, waaruit ze met een lepeltje wat gloeiende houtskolen konden scheppen om hun pijp aan te steken, spuwbakken gevuld met zaagmeel of zand, en meer en meer naargelang de eeuw verstreek een staander met solferstokjes. Glazen stolpen dienden als vliegvangers. De vloer, meestal van rode tegels, was bestrooid met wit zand.

Stamgasten beschikten over hun eigen bierpotten, met hun naam of een nummer ter herkenning, meestal met een tinnen deksel, ze waren in een rek uitgesteld. Gewone klanten dronken uit bierglazen. In de deftigere gelegenheden, die zich graag

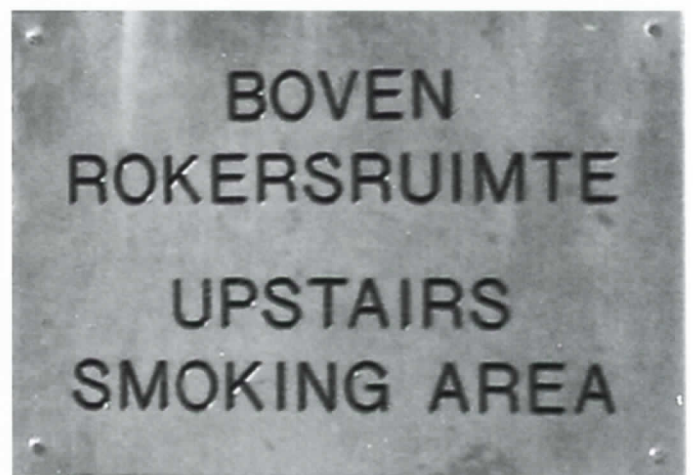

"café" noemden, trof men meestal een biljart aan en kranten, netjes aan stokken opgehangen. De ruwe rieten of houten stoelen en banken moesten er de plaats ruimen voor elegante stoelen met gebogen rug en rond zitvlak van gevlochten riet."

Historisch rookverbod

Tot slot: Keren we terug naar de hedendaagse richtlijnen van de vergunningen en verloven, dan vinden we daar onder meer gemeentelijke richtlijnen voor de verstrekking van alcoholhoudende dranken door zogenaamde paracommerciële instellingen zoals clubhuizen, dorpshuizen, jeugdgebouwen en sportgebouwen. Daarnaast het beleid betreffende kansspelen en beleid met betrekking tot speelautomaten of de procedure voor het verlenen c.q. wijzigen vergunningen speelautomaten.

Ook het beleid betreffende het plaatsen van kermisautomaten in vermaakcentra is geregeld. En niet te vergeten richtlijnen betreffende het ongekleed en topless recreëren, en sinds kort natuurlijk ook de regels inzake het veelbesproken rookverbod dat door menige vergunninghouder niet in dank werd afgenomen. 2008 zal het historische jaar zijn waarin de horeca met ingang van 1 juli te maken kreeg met de regels van een zeer dwingende overheid die voorschreef dat er in alle horecagelegenheden in Nederland niet meer gerookt mocht worden.

Literatuur

- **Arnoldussen, Paul & Jolande Otten:** *De borrel is schaarsch en kaal geworden; Amsterdamse horeca 1940-1945*, Amsterdam 1994.
- **Jansen, G.H.:** *De eeuwige kroeg; hoofdstukken uit de geschiedenis van het openbaar lokaal*, Meppel 1977.
- **Uytven, Raymond van:** *Geschiedenis van de dorst; twintig eeuwen drinken in de Lage landen*, Leuven-Fontaine 2007.

OP ZOEK NAAR NIEUWE PLEISTERPLAATSEN

Alfons Ruitenbeek

Het jaar 1957 was voor onze familie het emigratiejaar. Mijn zus en zwager gingen naar de VS., een schoonzuster naar Aruba om daar huisarts te worden en mijn gezin met vrouw en drie kleuters emigreerde naar Diemen. Omdat de hele familie in Amsterdam-West woonde, vond men Diemen toch wel heel erg ver weg. Er waren toen ongeveer 5000 inwoners, die in meerderheid in Diemerbrug woonden. Ik woon hier dus meer dan 50 jaar. Destijds ontdekte ik al heel snel de historische routes, die u ook kunt vinden op de omslag van dit blad. Ik loop opnieuw deze routes en ga na welke horecagelegenheden ik aantref. Verder bedenk ik daarbij hoe ik het hier 50 jaar geleden aantrof en wat er allemaal veranderd is.

Bij het Amsterdam-Rijnkanaal waren destijds twee veerwagens (ponten op rails op de kanaalbodem). Nu is er de leuke *Nescio*-hangbrug. Net niet op grondgebied van Diemen!

De aardige wandeling over de nog steeds enigszins authentieke Ouddiemerlaan, maar dan wel zonder de afgebroken boerderijen en de omringende weilanden, levert mij niets op. En natuurlijk is Oud-Diemen een heel mooi plekje! Het nieuwe gebied Diemen-Noord heeft nog niet de aandacht van horecaondernemers getrokken, behoudens dan een snackwagen bij het *Winkelcentrum Diemen-Noord*.

Diemen-Noord: groen

Even een stukje geschiedenis. Eind jaren zestig werd besloten van de weilanden een industriegebied te maken. Mooi gelegen aan het kanaal; boerderijen werden opgekocht! Toen kwamen er protesten van de bevolking. Om de gemeenteraad onder druk te zetten verscheen een actiegroep met koe voor de deur van de raadszaal: Diemen Noord moet groen blijven.

De raad besloot toen eerst een onderzoek in te stellen of een industriegebied zakelijk wel haalbaar was. Het onderzoek gaf een negatieve uitkomst. De raad blies het industriegebied af en het

college kreeg opdracht het gebied zoveel mogelijk groen te houden. Daartoe werden vervolgens allerlei plannen bedacht. Een vestiging van een zwakzinnigeninrichting als 'vingers' in een woonwijk. Die zou er 'groen' kunnen uitzien. Er werd eerst gelegenheid geboden voor het doen van archeologisch onderzoek. De oude boerderij *Zeldenrust* kon worden behouden, want daarin werd het *Gezondheidscentrum Diemen-Noord* ondergebracht. Door renovatie konden ook de funderingen van de voormalige Mariakerk en de oude begraafplaats *Gedenk te Sterven* in Oud-Diemen voor het nageslacht bewaard blijven. Er spelen maar wat dingen door mijn hoofd, maar het grootste probleem was wel hoe het aanleggen van de woonwijk van Diemen-Noord tot een sluitende exploitatiebegroting zou kunnen worden gebracht. Diemen-Noord kon dus niet echt groen blijven.

We gaan onder de viaducten van de snelweg A1 en van de spoorbaan door en zien links de woonwijk *Buitenlust*, die indertijd werd gebouwd om de bewoners van de te slopen Ouderkerkerlaan te kunnen huisvesten. Rechts ligt de wijk *Harmonielaan/C.J. der Kinderenplein*, waarachter het vroegere *Sportpark Spoorzicht* lag. Acties hebben ervoor gezorgd, dat het nu een natuurgebied geworden is.

De Ouddiemerlaan met links de verbouwde voormalige boerderij "Zeldenrust" waarin het "Gezondheidscentrum Diemen-Noord" is gevestigd (foto Jaap Haag 1999).

Diemen-Centrum

Ik ga nu de spoorbaan Amsterdam-Amersfoort over en bij het NS-station kan men iets nuttigen bij de *Wizzl* of bij de *Smulhoek*. Deze is tijdelijk verplaatst vanwege de komende uitbreiding van het *Winkelcentrum Diemerplein*. Daar heeft men nu *De Terp* volledig geamoveerd.

Ik ga u weer even bijpraten. In mijn archief vond ik een uitvoerig verslag van een inspraakactie voor de verdere inrichting van het centrum. Deze was opgezet door *Vereniging Voor Samenlevingsopbouw (VSO)* die in de zomer van 1973 opgericht was. Heel minutieus is er door vijf inspraakgroepen en een a-select uit het bevolkingsregister gekozen jury wekenlang gepraat. De inspraak betrof drie gebiedjes: *De Terp*, *De Driehoek* en *Het Plein*.

De Terp was het iets hoger gelegen plekje langs de Ouddiemerlaan hoek René Cassinlaan. Er stonden nog hoge bomen, ooit gegroepeerd rond een gesloopt transportbedrijf.

De Driehoek is de plek waar nu de r.k. *Basisschool* en het *Sociaal Cultureel Centrum De Omval* staan.

Het Plein is het huidige voorplein waar nu de apotheek is en de weekmarkt wordt gehouden. De plannen voor *De Terp* kwamen vooral neer op: een speelterrein, ruw houden en vooral de bomen laten staan! Er kwamen muurtjes van gestapelde sloop-brokken. Aan bouwen van een school werd toen nog niet gedacht, maar wel de behoefte aan een dorps huis. Toen werd vooral gedacht aan iets in de vorm van een boerderij. Begrijpelijk, want ik heb er nog boerderijen zien staan! De VSO heet nu *Stichting Welzijn Diemen*.

De Omval

Er was dus al in 1973 behoefte aan een ontmoetingscentrum, maar het heeft nog tot 4 oktober 1991 geduurd voordat het tijdens de bouwperiode aangeduid als 'het blauwe blok', geopend kon worden. Ik loop maar eens binnen, het heeft een futuristisch aanzien. Het is ontworpen door een intussen zeer bekend geworden architect Sjoerd Soeters. Aan de bar kun je iets drinken. Prettig na afloop van bijeenkomsten van verenigingen en in de pauzes van voorstellingen in *Theater De Omval*. Maar overdag kan dat ook. De naam "Omval" is gekozen vanwege de naar voren overhellende gevel en de letters staan voor *Ontmoetings- en Muzisch centrum Voor Alle Leeftijden*.

Winkelcentrum Diemerplein

Bij de ingang bij de bloemenzaak kun je terecht bij *De Pyramide* (shoarma en pizza's). Door de hal lopend vind je helemaal achterin links het er al jaren gevestigde *Chinese specialiteiten restaurant Happy China*. En dan nog maar een paar passen richting uitgang *Délifrance*, met een prachtig terras, goed in de zon gelegen en vooral op marktdagen zeer in trek.

Prinses Beatrixlaan

Ik ga nu eerst even linksaf de Prinses Beatrixlaan in. Daar vind ik het sinds zeven jaar in de vroegere dansschool gevestigde *Japans-Chinees Eastern Delights*. Als je er binnenkomt, vind je er twee gescheiden ruimtes: links Japans, rechts Chinees. In het Japanse deel zijn de zitplaatsen gegroepeerd om een aantal heteplaat-fornuizen. Daarop worden de menugangen voor je ogen gereedgemaakt. Het leukste is natuurlijk om met een groepje daar te komen, maar je kunt je ook aansluiten bij de aanwezige gasten. En je kunt er met stokjes eten. Als dat niet lukt, hoeft je niet met een lege maag te blijven zitten.

Het "Sociaal Cultureel Centrum De Omval" aan de Ouddiemerlaan (2003).

Het "Winkelcentrum Diemerplein" (2003).

De geheel vernieuwde toegang van de Ouddiemerlaan, gezien vanaf de kruising Hartveldseweg - Muiderstraatweg (2008).

Vervolg Ouddiemerlaan

Na dit leuke uitstapje ga ik langs het postkantoor verder. Het lijkt hier nog nét op het oude dorpsstraatje. Wat jammer dat dit niet behouden kon blijven! Ik passeer nu het *Chinees-Indisch Restaurant Ling Hong* en *Café 't Pandje*. Ik kan voorbij lopen, omdat deze zaken al uitvoerig in het vorige nummer zijn beschreven. Toen ik nog even de Burgemeester de Kievietstraat inliep, zag ik nog *Domino*, een pizza-afhaalzaak. Wat is het hier veranderd! Weg busgarage *Oostenrijk*, weg benzinepomp. Een heel nieuw woningblok met winkelruimten rond de hoek Burgemeester de Kievietstraat-Ouddiemerlaan-Muiderstraatweg.

In de wijk Berkenstede vinden we het splinternieuwe "Grandcafé Berkenstede" in de hal van het "Woonzorgcentrum Berkenstede" (2008).

Hartveldseweg

Hier kom ik terecht op de historische route langs de Weesperterekvaart. Dit is eigenlijk het oorspronkelijke kruispunt. Vroeger was er een brug die Ouddiemerlaan en Ouderkerkerlaan in één lijn verbond. Maar die brug is verschoven naar tegenover de Burgemeester Bickerstraat.

Ik loop eerst maar naar rechts, langs het vroegere klooster, de prachtig gerestaureerde schuilkerk *De Hoop*, De r.k. kerk *Sint Petrus' Banden*. Even verder de haringkar.

En ja, daar is *Café Petit-restaurant Mell*, met een biljart. Elders in dit blad wordt hierover geschreven. Ook verderop op de hoek van de Jan Bertsstraat het *Italiaans Restaurant Ciao*. Over dit vroegere *Café Aan de Stegge* heeft u in ons vorige nummer uitvoerig kunnen lezen.

Arent Krijtsstraat

Ik loop nog even de Arent Krijtsstraat in. Links *Snackbar-restaurant Alexandria* en een Indonesisch afhaalbedrijf. Aan de overkant de shoarma-pizza-en roti-afhaalzaak *Santa Maria* van Petro Bianco.

Muiderstraatweg

Nu moet ik weer helemaal terug. Ik neem nu maar lijn 9 richting *De Sniep*. Dat kon 50 jaar terug nog niet! Als we uit de stad per tram kwamen, moesten we vanaf het *Ajax*-stadion lopen, langs *Café Van der Vuurst*, waar nu de ringweg A10 loopt. En vanaf de parallelweg kon je nog onbelemmerd kijken naar de kerk van Duivendrecht met de twee torens.

Maar ik moet al gauw uitstappen om te kijken wat er voorbij de hoek Ouddiemerlaan aan de hand is. Op de hoek van het splinternieuwe woongebouw is er het *Zonnecentrum Sunflower*. De eigenaar heeft in het pand rechts daarvan aan de Muiderstraatweg *Beanthere* geopend. Er zijn stoeltjes voor de deur geplaatst (zolang er nog zonnige dagen zijn!). Je kunt er koffiedrinken en snacks kopen. De heren Yunus Aydogdu en Amilcar Bouterse ontvangen mij vriendelijk. De naam "Bean" dekt het begrip "Boon". Ze vertellen me dat het straks tot lunchroom zal worden uitgebreid. Verder langs de Muiderstraatweg, even voorbij de Nicolaas Lublinkstraat is er *New York Pizza*. De bestelling kan men afhalen of laten bezorgen. Een paar passen verder is *Café-restaurant De Herberg*. De vroege geschiedenis wordt elders in het blad besproken. Nog even de hoek om en ik krijg de *Sporthal Diemen* in zicht aan de Prins Bernhardlaan. Boven vindt u er *Café-restaurant Après*.

Onder het spoorwegviaduct door kom je bij het eindpunt van lijn 9 en je kunt in de verte nog goed het bekende symbool van een *McDonald's*-vestiging zien. *Plantage 'De Sniep'* is in wording. Gedurende een vrij kort aantal jaren was hier de *Meubelboulevard*.

Diemen-Zuid

Ik neem nu maar bus 46, die een rondje Diemen maakt en mij over de brug naar Diemen-Zuid brengt. Daar stond eertijds de hervormde kerk. Ik ga eerst maar eens kijken bij *Beukenborst*, waar nu het nieuwe *Woonzorgcentrum Berkenstede* is. In de doorlopende hal is het *Restaurant Berkenstede*, allereerst bedoeld voor de bewoners. Maar ook als je er niet woont, kun je er eten. Om 12 uur en om 17 uur een warme maaltijd. Aanmelden tevoren is niet nodig. Het is niet à la carte, maar er zijn toch keuzes. Soep, hoofdmaaltijd en dessert. Koffie na en de prijs is € 5.50. Het is een zeer smaakvol ingerichte zaal, die buiten maaltijden ook voor andere zaken wordt gebruikt. Aan het eind van de hal is er *Grandcafé Berkenstede*, dat tot 17 uur geopend is. Daar kun je ook lunchen.

Ouderkerkerlaan

Nu terug naar de Ouderkerkerlaan, die ik als een fiets-voetpad terugvind langs het *Sportcentrum Wethouder F.B. Duran*. Daar ligt als onderdeel van het sportcomplex het *Café-restaurant Het Wapen van Diemen*. Langs scholen, over een bruggetje en weer een school slingert deze historische route over een groot open plein. De naam is gehandhaafd, maar een laan kun je er niet in herkennen.

Kijkend over de bomen aan het eind van het plein zie ik op de kopgevel een grote muurschildering. Deze stelt een markt voor en is samen met kinderen van de *Oecumenische Basisschool De Ark* gemaakt door de Nicaraguaanse schilderes Olga Maradiaga op initiatief van *VIVOS* (de vereniging die een vriendschapsband Diemen met Nandaime in Nicaragua in Midden-Amerika onderhoudt). Waarom een schildering van een markt? Hier waren oorspronkelijk onder hoge woonbebouwing winkels, het buurt-*Winkelcentrum Kruidenhof*. Het parkeerterrein lag aan de Bovenrijkerssloot en was bereikbaar via onderdoorgangen. De winkels waren daardoor niet zichtbaar en slecht bereikbaar. Na jarenlange discussies en een ingrijpende verbouwing zijn de winkels omgedraaid. Ik loop nu door de doorgang onder het forse woongebouw en kom op het zes jaar geleden vernieuwde *Winkelcentrum Kruidenhof*.

Winkelcentrum Kruidenhof

Naar links onder de doorlopende luifel is er een snackbar, en rechts *Keurslager Piepenbrock*. Als je daar rond het middaguur voorbij komt, zie je voor deze goed in de zon gelegen ruime winkel, mensen aan statafels onder paraplu's, bezig met belegde broodjes te verorberen. Het is echt een verlevendiging van het plein. Ik ga binnen door de ruime ingang en zie rechts een scala aan lunchbroodjes. Je kunt er ook koffie of iets anders bij nemen. Fred Piepenbrock vertelt mij, dat hij toch allereerst slager wil zijn. Maar de combinatie van vleeswaren en broodjes heeft er toch toe geleid dat hij zich nu ook de "broodjes-specialist van Diemen" noemt. Van 5 broodjes per dag naar 4000 in de week! Personeel uit de kantoren achter het station en voorbijgangers vormen de klandizie. Catering en kantinebevoorrading zorgen voor de rest.

Aan het eind van de winkelgalerij is er het *Tapas-restaurant Casa Sanas*. Het populaire restaurant was maandenlang gesloten nadat de eigenaar plotseling is overleden. Inmiddels is dit keurig ingerichte restaurantje op 1 november 2008 heropend door Tony, de zoon van de vorige eigenaar.

Na enig zoeken vind ik het verloop van de "Ouderkerkerlaan" weer terug. Langs het *Gezondheidscentrum Diemen-Zuid* steek ik over naar de wijk *Polderland*. Bij de oversteek naar het NS- en *Metrostation Diemen-Zuid* komt er een einde aan deze historische route. Ik ga de stationshal in. Buiten zag ik al het grote gele opschrift *The Flying Chicken*, geen stationsrestaurantie, want die zijn meestal op het perron. De Egyptenaar Ahmed Ahmed ontvangt mij in zijn wat smalle restaurantje. Je kunt er een maaltijd bestellen, maar er is méér dan kip! Er zijn ook snacks te koop aan het loket. Klanten zijn studenten van de hogeschool, personeel uit de nabije kantoren en natuurlijk ook de bewoners uit Diemen-Zuid.

Bergwijckpark

Ik neem nu de achteruitgang bij de lift, loop onder de spoor- en metrobanen door naar het *Bergwijckpark*. In het midden van het kantorencomplex zie ik al van verre *Horeca Centrum Diemervijver*, royaal op een pleintje gelegen. Je komt binnen in het *Phileas Sandwich Café*, waar je tussen de middag in de stijl van Phileas Fogg (Jules Verne's "Reis om de wereld in 80 dagen") baguettes kunt kopen, genaamd Istanbul, Norvége, Adaluci, Brindisi of Paris!

Het "Horeca Centrum Diemervijver" met het "Phileas Sandwich Café" in het Bergwijckpark (2008).

Manager Max Rol verwelkomt me in het *Zalencentrum*. Het is ontstaan uit een vroegere bedrijfskantine, maar bij het teruglopen van het aantal bedrijven en personeelsleden, werd in 2006 besloten het roer om te gooien. Max Rol laat me vol trots de prachtige conferentiezalen zien. De loop zit er goed in; er zijn regelmatig dagen met 3 á 400 bezoekers. Er is een zelfbedieningsrestaurant. Het aantal personeelsleden is snel gegroeid naar 22. Leuk vind ik ook de samenwerking met *Kunstzin Diemen*. In een der zalen zie ik een schilderij van Liedje de Rooy hangen. Ver van Diemen-Centrum voel ik me weer helemaal thuis. De onderneming vindt u aan Dalsteindreef 1 en is onderdeel van *Avenance Nederland*.

Ben ik er nu? Nog even een stukje verder. Aan het Zilvermewpad vind ik de *Snackkar Rezk & De Vries* met het nieuwe containerdorp (van De Key) voor studenten aan de Bergwijckdreef in zicht. En zelfs in het daar in een keet gevestigde nieuwe supermarktje kun je aan een tafeltje een kopje koffie drinken!

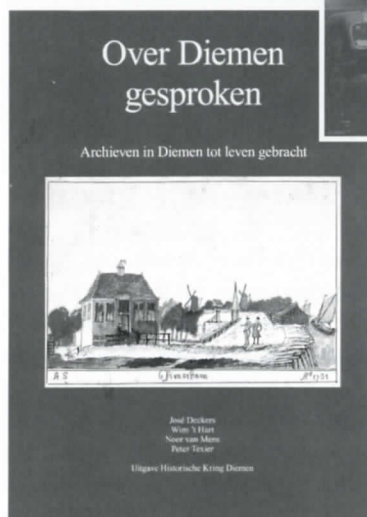
Ik ga maar naar huis. Waar is het prachtige fietspad naar Duivendrecht gebleven, dat ik 50 jaar geleden nog kon fietsen? De weg liep door de gemeente Diemen, dan door Weesperkarspel en vervolgens door gemeente Ouderkerk (Duivendrecht). Bij het passeren van een grens veranderde ook het wegdek!

Foto's Wiard Krook

Het verbouwde "Winkelcentrum Kruidenhof" in Diemen-Zuid met rechts het "Tapas-restaurant Casa Sanas" (2008).

Over Diemen gesproken; archieven in Diemen tot leven gebracht. José Deckers, Wim 't Hart, Noor van Mens en Peter Texier, 344 pagina's, Uitgave Historische Kring Diemen, Diemen 2008, prijs € 27,50. Het boek is te koop bij boekhandel Vanderhoef.

In oktober verscheen het lang verwachte "Over Diemen Gesproken". Het boek is het resultaat van een jarenlang onderzoek in archieven binnen en buiten Diemen door een werkgroep van de *Historische Kring Diemen*. Het boek biedt een schat aan historische informatie, met name over Overdiemen. De indeling in 25 hoofdstukken met afzonderlijk te lezen thema's maakt het een heerlijk boek om de geschiedenis per afgemaste portie te verorberen waarbij de schitterende illustraties vaak een lust voor het oog zijn. Anekdoten en details maken de geschiedenis vaak levendig. Het blijft aardig om te lezen dat een timmerman in Diemen ruim 100 jaar geleden voor ongeveer 22 cent (€0,10) per uur zijn werkzaamheden verrichtte. Maar wat dacht u van de ruzies in *Herberg Diemerdam* als de alcohol iets te rijkelijk gevloeid had? Zoals op 25 november 1741 toen de ernstig beschonken Evert Klaver de waardin uitmaakte voor een "carnalje hoer die te Utrecht int spinhuys geseten heeft." Of de conflicten die het beleid van de tolgaarder aan de Vinkenbrug opriep? Maar eigenlijk zijn alle hoofdstukken bijzonder en interessant. Of het nou gaat om de geschiedenis van de molens in deze buurt, de vissers, de veepest of de beschrijvingen van de bekende families in de buurt van Overdiemen. Fascinerend is hoofdstuk 23 waar een aantal overtredingen en misdrijven aan bod komen, waaruit blijkt dat de veiligheid in de Diemense horeca in die dagen niet gegarandeerd was. "Over Diemen gesproken" besluit met een uitgebreide literatuurlijst en een overzicht van de honderden bronnen die voor de totstandkoming van het boek geraadpleegd zijn.

Opmerkelijke mensen maken een opmerkelijk bedrijf; de 110-jarige geschiedenis van Koninklijke Saan. 187 pagina's, Uitgegeven door Koninklijke Saan B.V., Diemen 2008, prijs € 40,00. Het boek is te koop in het Saan Museum.

Wat meteen opvalt als je het boek over de 110-jarige geschiedenis van Koninklijke Saan ter hand neemt, is de gematteerde omslag en de kleuren die op die omslag (en door het hele boek heen) zijn verwerkt. Beide zaken zijn in mijn ogen kenmerkend voor het bedrijf *Saan*. Waar tegenwoordig elk bedrijfsboek veel schreeuwt over weinig wol in een glossy jasje, kiest *Saan* voor een gedistincte normale uitstraling met een titel die aangeeft waar het bij *Saan* omgaat: opmerkelijke mensen en een opmerkelijk bedrijf. Het verhaal van de Saan-kleuren mag voor sommigen bekend zijn, maar het kan niet vaak genoeg worden herhaald. In de jaren 1940-1945, een tijd waar het er om ging wie je was en waar je stond, bestond er voor Piet Saan sr. geen twijfel. Waar mogelijk steunde hij het verzet. Zo lieten verzetsmensen in april 1942 door een bliksemsnelle actie de administratie van het *Nederlandsch Werkliedenverbond Patrimonium* uit Amsterdam verdwijnen. Door middel van een bliksemactie reden twee knalrode vrachtwagens van *Saan* alle 'gevaarlijke' papieren naar Diemen. De Duitse bezetters loofden een hoge beloning uit voor de opsporing van de twee opvallende rode vrachtwagens. De wagens werden echter nooit gevonden omdat zij in het holst van de nacht aan de Muiderstraatweg in Diemen werden overgeschilderd in de kleuren die nu nog steeds symbool staan voor *Saan*: groen en oranje.

Het rijk en zeer fraai geïllustreerde boek van bijna 200 pagina's is een genot om te bekijken en om te lezen. Foto's van gewone en stoere mannen en vrouwen die tientallen jaren bij het bedrijf met het Saan-gevoel hebben gewerkt. Natuurlijk veel foto's van heel veel grote vrachtwagens en imposante kranen. Foto's van de huzarenstukjes van het bedrijf dat altijd creatief is en met veel durf de grootste klussen aanpakt (Schiphol, aanleg Metro in Amsterdam, spoorwegen, Arena enz.). Ook veel bijzondere verhalen zoals de vondst van elfduizend gulden tijdens een verhuizing in Amsterdam in de jaren vijftig en de ondersteuning bij een ontruiming van een gekraakt complex aan de Prins Hendrikkade in 1980. (Oud-)medewerkers vertellen hun persoonlijke geschiedenissen over de perioden bij *Saan* die hen vaak niet alleen een baan, maar ook een warme en onvergetelijke tijd bezorgde. Ronduit ontroerend is het verhaal van 'professor' Johnny van Halm die in de jaren zestig onverwacht arbeidsongeschikt werd, maar door *Saan* via een aantal aanpassingen toch aan het werk kon blijven. Zelfs de conflicten en soms tegenstrijdige ideeën verdwijnen niet onder tafel en krijgen openhartig een plaats in dit boek. Met een eerlijkheid die dit boek tot een oprecht en schitterend document maakt.

Van links naar rechts: Jaap Haag, Wiard Krook en wethouder Ruud P. Grondel (foto Noor van Mens).

De HKD wint de Hollandprijs 2008

In 2007 stelde de *Historische Vereniging Holland* de *Hollandprijs* in om onder een breed publiek de kennis en belangstelling voor de (regionale) geschiedenis te bevorderen en het belang van historische verenigingen te ondersteunen. Om voor deze prijs (van € 500) in aanmerking te komen werden 241 historische verenigingen in Noord- en Zuid-Holland uitgenodigd om een recent of reeds gepubliceerd artikel met als thema "religieus erfgoed" in te sturen. 25 verenigingen gaven gevolg aan de oproep. De *HKD* zond het artikel "Een niet meer bestaande dorpskerk; historisch en archeologisch onderzoek naar de Mariakerk in Oud Diemen" van Jaap Haag en Wiard Krook in (eerder geplaatst in het *HKD*-tijdschrift 2-2005).

Zoals iedereen inmiddels weet, heeft de *Historische Kring Diemen* de hoofdprijs van de *Hollandprijs 2008* gewonnen (zie *Diemer Nieuws* van 13 november 2008, p. 5). Het juryrapport luidt als volgt:

"Dit uitstekend geschreven artikel kan de toets der kritiek op alle punten met glans doorstaan. Het betreft een goede onderzoeksbeschrijving en is een uitstekend voorbeeld waartoe samenwerking van een historicus en een archeoloog kan leiden. De tekst is prettig leesbaar en met goed gevoel voor de Nederlandse taal geschreven. De lezer wordt op een aangename manier bij de hand genomen en met verstand van zaken en veel begrip rondgeleid in de geschiedenis van de dorpskerk. Daarbij wisselen beschrijving en verklaring elkaar harmonieus af. Het artikel heeft een goede opmaak en is voorzien van een groot aantal relevante illustraties. De noten en de literatuurlijst zijn uitvoerig en volgens de regels der kunst opgesteld. Een punt van kritiek is er op de veronderstelling in het artikel dat het eerste houten kerkje gebrandschilderd glas zou hebben gehad. Verder vraagt de jury zich af of er in de collectie Schoenmaker gezocht is naar beeldmateriaal."

De feestelijke prijsuitreiking geschiedde op 8 november jl. tijdens *Hollanddag*, die werd georganiseerd door de *Historische Vereniging Holland* in nauwe samenwerking met het *Erfgoedhuis Zuid-Holland* en *Cultureel Erfgoed Noord-Holland* in de Hooglandse Kerk te Leiden.

Niemand minder dan de Diemense wethouder voor cultuur Ruud Grondel reikte de prijs uit en sprak de auteurs toe met fraaie

woorden. De wethouder nam van de gelegenheid gebruik om het belang van de *HKD* binnen de gemeente Diemen te ondersteunen. De bekroonde auteurs mochten in Leiden ook de felicitaties in ontvangst nemen van een delegatie van het *HKD*-bestuur.

De aanmoedigingsprijs (van € 200) werd gewonnen door de *Historische Stichting De Cromme Leeck* te Wognum met het artikel "Religieus erfgoed St. Hiëronymuskerk Wognum".

Wiard Krook

Zeer geslaagde reünie van oud-bewoners van 'Over de brug'

Meer dan 250 oud-bewoners van 'Over de brug', de Ouderkerkerlaan en zijstraten, van wie velen hun woningen in de jaren '70 moesten verlaten voor de nieuwbouw van Diemen-Zuid, zagen elkaar op 8 november weer terug op een reünie in *Amstelborgh* in Duivendrecht. De belangstelling en de behoefte aan contact bleek zo groot dat er in Diemen geen geschikte locatie voorhanden was. Dineke Groen-Nieuwpoort begrijpt de massale belangstelling goed: "Het was een hele hechte buurt en veel mensen hebben er met heel veel plezier gewoond. Alle zichtbare en tastbare zaken uit die periode zijn er gewoon niet meer. Dat maakt de behoefte groot om samen over het verleden te praten en de oude foto's nog een keer te bekijken."

De familie Leninga was er zelfs speciaal voor uit Amerika gekomen. Van alle boerderijen die eertijds in het Diemen-Zuid van nu stonden, waren familieleden aanwezig. Mevrouw Losekoot (96) die aan de Ouderkerkerlaan 81 woonde, vertrouwde Jan Muller (81) toe dat zij indertijd in de kapperszaak van zijn vader aan de Hartveldseweg haar eerste permanentje had gehad. Wethouder Lex Scholten vertegenwoordigde de gemeente Diemen, die zonder aarzeling uit het potje "Straat- en wijkfeesten" een donatie had gegeven, al ging het dan om een niet meer bestaande wijk. Het organisatiecomité bestaande uit Dineke Groen-Nieuwpoort, Henny ten Cate-van der Horst, Han Saan en Ab Vreeken, kan met een geweldig gevoel terugdenken aan deze zeer geslaagde reünie waarmee zij honderden mensen een enorm plezier hebben gedaan. In het tweede nummer van 2009 wil de *Historische Kring Diemen* uitgebreid aandacht besteden aan het vroegere Diemen van 'Over de brug', zoals dat gebied toen in de volksmond genoemd werd.

Taco ten Dam

Het oude Diemen-Zuid circa 1960.

Weijde Café „Hartveldebrug“

5, 6, en 7 September
vrij dansen
Aanbevelend, WEIJDE

Feest in Diemen

dus naar **Café „Centrum“**

Aanbevelend,
G.A. AAN DE STEGGE, Hartveldseweg 46

VOOR FIJNPROEVERS EN 1e KWALITEIT IJS!

STEEDS NAAR:

Snackbar „DE BICKERT“

BURG. DE KIEVIETSTRAAT 10
DIEMEN

☛ CROQUETTEN - NASSI- EN BAM-
BALLEN - LOEMPIA'S - GEHAKT
EN DIVERSE DRANKEN

Voor feestelijke gelegenheden leveren
wij op bestelling (ca. 2 dagen), ook
bitterballen.

AVONDVERKOOP TOT 12 UUR!

's Maandags de gehele dag gesloten!

De Snackbar „DE BICKERT“

staat steeds voor U klaar!

Met Croquetten - Nassi- en Bamballen -
Loempia's - Gehakt en diverse dranken!

Voor feestelijke gelegenheden leveren wij op
bestelling (ca. 2 dagen) ook bitterballen.

Avondverkoop tot 12 uur!

's Maandags de gehele dag gesloten!

Voor fijnproevers en 1e kwaliteit ijs naar ...

DE SNACKBAR „DE BICKERT“
BURG. DE KIEVIETSTRAAT 10

Ook al is

„De Reiger“

gipstent!

Prima verzorgd en...
voor prijzen die te betalen zijn

- Vlotte bediening
- Gezellig Restaurant
- Kennis aan alle Wijnsoorten

U voelt zich er thuis

„De Reiger“

J. HULSHUIS

Brasserie - Taverné - Bar
Gerenommeerde keuken - Prima consumpties

Muiderstraatweg 56 - Diemen - Telefoon 56095 (h. d. Spoorbrug)

WAAROM ZELF NOG AL DIE DRUKTE?

Onze kaden leveren alleen
TOPKwaliteit
croquetten - aardbroodjes - botercroffels - appeltjes
sausjes/broodjes
Alle soorten belgische broodjes etc.

BRASSERIE-TAVERNE „DE REIGER“

J. Hulshuis
MUIDERSTRAATWEG 56 - DIEMEN - TELEFOON 5 60 95
Gezellige bar

Uitendenda de weekstanden in november openden van 1982. Assistentie-Conferencier PETER VAN ROFWEZEN

Wilt u uitzonderlijk lekker eten?

Wij engageerden voor U

CHEF MEESTER KOK

JAN BUYS

Bar-Café-Restaurant

Petit Renard

Hartveldseweg 43 - Diemen

de **Bistro**

ARENT KRIJTSSTRAAT 9 - DIEMEN TEL. 74 25 68

VOOR LOEMPIA'S

Wist u, dat in het winkelcentrum

„DE KRUIDENHOF“

een uitstekende Bar Cafeteria Coffeshop gevestigd is waar u in een
gezellige sfeer een uitstekende lunch kunt gebruiken?

Ook voor evt. „overwerkers“ of vergadering verzorgen wij gaarne uw
belegde broodjes. Graag tot ziens bij

TON ROOY'S

„COFFEESHOP KRUIDENHOF“

Kruidenhof 213-215, Diemen-Zuid. Tel. 020-904664

„DE SCHUILPLAATS“

voor:

- ★ vergaderingen
- ★ bruiloften
- ★ partijen,
ook aan huis,
- ★ condoleances
- ★ koffietafels

VRIJBLIJVENDE OFFERTE tijdig reserveren gewenst

D. J. den Hartoglaan/Prins Mauritslaan Diemen.
Tel. 020-901884, privé 909763.

Botenverhuur

Gezellig terras

★

„De Witte Reiger“

OVER-DIEMERWEG - DIEMEN

Café „Rust Wat“

C. H. Rijling

Muiderstraatweg 68

Tel. K 2040-2552

Diemen

Café „Rust Wat“

K. Verhoeve

Muiderstraatweg 68

Tel. K 2040-2552

Diemen

Geopend van 's ochtends 6 tot 12 uur 's nachts

Bar-Café-Restaurant

Petit Renard

Hartveldseweg 43 - Tel. (020) 5 41 98

Diemen

Koffiehuis

„De Merwede“

(The Showboat)

K. Verhoeve - Muiderstraatweg

Diemen

Telefoon K 2040-2558